

ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี

Preferences on Products from Pha Chok of Ratchaburi

นางสาวลักขณา ธนาวรรณกิจ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๓๖

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี ที่ทำจากลาย กาบช้อนหัก ลายดอกเขีย และลายหักนกคู่ในด้านรูปแบบ ขนาด ประโยชน์ใช้สอย และความ เหมาะสมของลายบนผลิตภัณฑ์ต่างๆ และศึกษาลักษณะพื้นฐานของผู้สนใจสินค้าหัตถกรรมโดยเลือก กลุ่มผู้ประเมินจำนวน 200 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบบังเอิญเฉพาะผู้สนใจชมผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง ที่ตั้งแสดงไว้จากสถานที่จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทย 4 แห่ง ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างกลุ่มใหญ่ที่สุดมีอายุระหว่าง 20-39 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด มีอาชีพรับราชการ กลุ่มใหญ่ที่สุดมีรายได้ 5,001- 7,500 บาทต่อเดือน ใน ปี พ.ศ. 2537 ผู้ประเมินนิยมซื้อสินค้าหัตถกรรมในสถานที่ท่องเที่ยว ที่ได้ไป ส่วนใหญ่เพื่อไปใช้เองและเป็นของฝาก เหตุผลที่ซื้อเพราะความชอบ ทั้งนี้จะซื้อผ้าฝ้าย และผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย เป็นอันดับหนึ่ง

ผลการวิเคราะห์พบว่าผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีที่มีรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอย ต่างกัน สร้างความพึงพอใจต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ผ้าจกราชลาย กาบช้อนหัก ลายดอกเขียและลายหักนกคู่ เมื่อทำผลิตภัณฑ์ต่างชนิดกันมีผลต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ผลของความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่างๆ บนผลิตภัณฑ์ พบว่า ผ้าจกแต่ละลายที่นำมาตกแต่งกระเป๋ากว้าง, ของเอนกประสงค์, ปกสมุดบันทึกสร้างความ พึงพอใจต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในขณะที่การนำลายต่างๆ ไปตกแต่งปลอกหมอนอิง และภาพแขวนผนังจะมีความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายไม่แตกต่างกัน

Abstract

The objective of the study was to examine the preferences towards the products made of Pha Chok Ratchaburi and the basic backgrounds of the customers who appreciated handicrafts. The 3 different designs were Kabsonhak, Doksia and Haknokkhoo. The research considered the styles, sizes, practical uses and attractiveness on different products. The 200 evaluators were accidentally sampled from those interested in model handicrafts presented at 4 handicrafts shops in Bangkok.

It had been found that most of the evaluators were 20-39 years of age, graduated in Bachelor degree level and single. Their occupations were government officials with 5,001-7,500 baht income per month in 1994. They bought handicrafts at anywhere they visited on tour, mostly for their own appreciations and as souvenirs. Cotton fabrics and the products were the most popular.

The result showed that different products having different styles, sizes and practical uses, affected the preferences at .01 level. Different products made from each design performed different preferences at .01 level. Different designs on bricfcases, multi-purpose cases and diary covers indicated different preferences at .01 level where as different designs on pillow cases and wall hangings did not show significant differences.

คำนิยม

วิทยานิพนธ์สำเร็จได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ กรรณีย์ ถาวรสุข
ผศ.ดร.ขจีจรัส ภิรมย์ธรรมศิริ ผศ.จงกล แก่นเพิ่ม และ ผศ.ดร.สุภาพ จัตุราภรณ์ ที่ได้
กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ

ขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย
อาจารย์อุดม สัมพร กรุณาให้ข้อมูล คุณเยาวนุช จำสุข ทอผ้าจกตัวอย่าง คุณป้ารมย์ ดาวดึงษ์
ทอผ้าจกเพื่อใช้ในการทดลอง ขอบพระคุณ ผศ.สุวิทย์ รัตนานันท์ ผศ.ดร.เสาวพร เมืองแก้ว
ผศ.รัตนาพร ดันสิทธิ์แพทย์ คุณวิสุตา สำณะเสน อาจารย์ ชูศรี เทพประทุม อาจารย์จารุลักษณ์
สุทธิโชติ และคุณสุวรรณ วุฒิยาคม ที่กรุณา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ คัดเลือกแบบผลิตภัณฑ์ และตรวจแบบ
สอบถาม แบบประเมินผลความพึงพอใจ

ขอขอบคุณ อาจารย์วิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม อาจารย์จรรยารัตน์ บุญชูวงศ์
อาจารย์บุษกร ยศยิ่งยง อาจารย์นารี บุณนาค อาจารย์สุทธิลักษณ์ ไกรสุวรรณ
อาจารย์เอมอร มณีวัฒนา คุณปิยพงษ์ เวชทรัพย์ และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่เป็นกำลังใจให้ความ
ช่วยเหลืออย่างดี

คุณประโยชน์ ที่เกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดา มารดา คณาจารย์ทุกท่านที่
ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้

ลักขณา ธนาวรรณกิจ

เมษายน 2540

	(1)
สารบัญ	
	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(8)
คำนำ	1
การตรวจเอกสาร	7
อุปกรณ์และวิธีการ	20
ผลและวิจารณ์	40
สรุปและข้อเสนอแนะ	87
เอกสารอ้างอิง	94
ภาคผนวก	99

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผู้ประ เนินผลิตรภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามเพศ	41
2	ผู้ประ เนินผลิตรภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามอายุ	42
3	ผู้ประ เนินผลิตรภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	43
4	ผู้ประ เนินผลิตรภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพการสมรส	44
5	ผู้ประ เนินผลิตรภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	45
6	ผู้ประ เนินผลิตรภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามรายได้ปัจจุบันต่อ เดือน	46
7	ผู้ประ เนินผลิตรภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามสถานที่ซื้อสินค้าหัตถกรรมไทย	47
8	ผู้ประ เนินผลิตรภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามสา เหตุที่ซื้อสินค้าหัตถกรรมไทย	48
9	ผู้ประ เนินผลิตรภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามประโยชน์ของการซื้อสินค้าหัตถกรรม ไทย	49
10	ผู้ประ เนินผลิตรภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามสินค้าหัตถกรรม ไทยที่นิยมซื้อ	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจด้านรูปแบบในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี	51
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ	53
13	ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านรูปแบบในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ	54
14	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจด้านขนาดในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี	55
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจด้านขนาดของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ	56
16	ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านขนาดในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ	57
17	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ	59
19	ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ	60
20	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายกาบซ้อนหัก	63
21	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายกาบซ้อนหัก	64
22	ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายกาบซ้อนหัก	65
23	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายดอกเขีย	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกสายดอกเซีย	67
25	ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกสายดอกเซีย	68
26	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกสายหักนกคู่	69
27	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกสายหักนกคู่	70
28	ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกสายหักนกคู่	71
29	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในความเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาร	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
30	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจใน ความเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาน	74
31	ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสม ของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาน	75
32	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในความเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์	76
33	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจใน ความเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์	77
34	ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสม ของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์	78
35	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในความเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
36	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจใน ความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก	80
37	ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสม ของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก	81
38	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกหลอกหมอนอิง	82
39	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจใน ความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกหลอกหมอนอิง	83
40	ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ภาพชวนฝัน	84
41	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจใน ความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกหลอกหมอนอิง	85

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ลายกาบซ้อนหัก	20
2	ลายดอกเซีย	21
3	ลายหักนกคู่	21
4	กระเป๋ เอกสารลายกาบซ้อนหัก	22
5	กระเป๋ เอกสารลายดอกเซีย	23
6	กระเป๋ เอกสารลายหักนกคู่	23
7	ซอง เอนกประสงค์ลายกาบซ้อนหัก	24
8	ซอง เอนกประสงค์ลายดอกเซีย	25
9	ซอง เอนกประสงค์ลายหักนกคู่	26
10	ปกสมุดบันทึกลายกาบซ้อนหัก	27

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
11	ปกสมุดบันทึกลายดอก เขียว	28
12	ปกสมุดบันทึกลายหัดนกคู่	28
13	ปกลอกหมอนอิงลายกาบซ้อนหัด	29
14	ปกลอกหมอนอิงลายดอก เขียว	30
15	ปกลอกหมอนอิงลายหัดนกคู่	30
16	ภาพขวนผนังลายกาบซ้อนหัด	31
17	ภาพขวนผนังลายดอก เขียว	32
18	ภาพขวนผนังลายหัดนกคู่	33

ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี

Preferences on Products from Pha Chok of Ratchaburi

คำนำ

ผ้าทอพื้นบ้านพื้นเมืองของไทย กำลังได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไปทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ลวดลายต่าง ๆ ที่ปรากฏบนผืนผ้าจะแสดงถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของผู้ทอเป็นอย่างดี แต่ปัจจุบันเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีผลต่อช่างทอผ้าพื้นบ้านพื้นเมือง เหล่านี้เป็นอย่างมาก

การทอผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองของไทยในปัจจุบันมีทอกระจายอยู่ตามกลุ่มชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วไปในทุกภาคของประเทศ มีทั้งผ้าพื้นเป็นสีเรียบ ๆ และผ้าที่ทอด้วยกรรมวิธีที่ประณีต ต้องอาศัยความสามารถและความชำนาญเป็นพิเศษ เช่น การทอผ้าจก (วิบูลย์และคณะ, 2530)

ผ้าจกของจังหวัดราชบุรี เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของกลุ่มชนชาวล้านนา หรือที่เรียกกันว่า ชาวไทยวน ซึ่งถูกกวาดต้อนมาจากตอนเหนือของประเทศไทย มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดราชบุรีตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ การทอผ้าจกจึงถือเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมานาน ปัจจุบันผ้าทอจกนับวันจะหายาก เพราะเป็นผ้าทอมือซึ่งเป็นงานหัตถกรรมในครัวเรือนมากกว่า จะถูกผลิตกันขึ้นในระบบอุตสาหกรรม (ปรางรัฐ, 2531)

การทอผ้าจกของชาวไทยวนในจังหวัดราชบุรีขณะนี้ มีจำนวนลดน้อยลง ทั้งนี้ อุดม (2536) กล่าวว่า เป็นเพราะอิทธิพลของผ้าสมัยใหม่มีลวดลายสวยงามและหาซื้อได้ง่ายในท้องตลาด จึงทำให้สตรีชาวล้านนาหันมานิยม ถ้าหากทอผ้าจกใช้เองจะต้องใช้เวลาอันไม่ทันต่อการใช้สอย อีกประการหนึ่งเกิดจากความไม่นิยมผ้าพื้นจกของสตรีชาวล้านนาเอง และไม่ได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ศิลปการทอผ้าจกจึงซบเซามาก และมีแนวโน้มว่าจะสูญสิ้นไป

กิตติ (2536) กล่าวว่า ผ้าจกมิใช่สินค้าที่สามารถทำรายได้ที่จะทำให้สายเลือด
ยวงกลุ่มนี้ดำรงอยู่ได้ เพราะผ้าทุกผืนใช้เวลาในการจกนานนับเดือนกว่าจะสำเร็จลงได้ ไม่คุ้ม
กับระยะเวลาและแรงงานที่เสียไป ผ้าบางผืนมีต้นทุนถึงกว่าหนึ่งหมื่นบาท ท่อออกมาแล้วก็ไม่รู้
ว่าจะขายใคร

วิบูลย์ และคณะ (2530) กล่าวว่า การทอผ้าที่ตำบลคูบัว และตำบลดอนแร่ นั้น
เป็นผ้าทอมือที่มีคุณภาพดี ผืนมือประณีตที่ควรจะได้รับ การอนุรักษ์ส่งเสริม ให้มีการทอผ้าสืบต่อไป
อย่างยิ่ง ปัญหาสำคัญของการทอผ้าทั้งสองกลุ่มคือ ตลาดแคบ จำหน่ายได้ราคาไม่คุ้มค่าแรง ยิ่ง
ผ้าที่ต้องใช้ความประณีต เช่น ผ้าชิ้นตีนจก ผ้าหมี่ ผ้าสไบด้วยแล้ว ราคาจำหน่ายมักไม่คุ้มกับ
ค่าแรงเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ชาวบ้านไม่มีทุนที่จะทำในระยะยาวได้ ดังนั้นจำนวนช่างทอผ้าจึง
มีกมีน้อย จำกักอยู่แต่ในหมู่ผู้ที่มีความรักความชอบ ไม่สามารถขยายเป็นระบบอุตสาหกรรมใน
ครัวเรือนที่แพร่หลายได้เหมือนการทอผ้าในบริเวณภาคเหนือหรือภาคอีสาน

ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่จะอนุรักษ์และส่งเสริมการทอผ้าจกราชบุรี เพื่อมิให้วัฒนธรรม
การทอผ้าจกที่มีมานาน ต้องสูญหายไปอย่างน่าเสียดาย ด้วยการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจ
ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี เพื่อให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าจกในรูปแบบเดิมที่นำมา เป็น
เชิงชิ้น ผ้าหมี่ หรือถุงย่าม ซึ่งจะต้องจกตลอดอายุให้มีความยาว และความกว้างมากให้พอกับ
ชิ้นงานที่ต้องการ ทำให้ต้องใช้เวลานานในการจกนานมาก ค่าใช้จ่ายสูง และในขณะที่เดียวกัน
การตัดเย็บอาจทำให้สูญเสียตลอดอายุของผ้า และวัสดุที่ใช้ไปบางส่วน หากมีการกำหนดพื้นที่ใน
การจกจ่าย ก่อนที่จะมีการทอผ้าจกเพื่อนำไปทำผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการกำหนดรูปแบบไว้ ก็จะทำให้ผู้
ทอใช้เวลาในการจกน้อยลง กลุ่มผู้ใช้ผ้าจกที่นำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มีมากขึ้น และอาจ
เป็นผลให้ผู้สนใจทอผ้าจกเพิ่มมากขึ้นด้วย จึงถือเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปการทอผ้าจกให้คง
อยู่ต่อไป

การศึกษาความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี อาจนำไปสู่แนวทางในการวางนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และคุณภาพของสินค้าหัตถกรรมไทยประเภทผ้าพื้นเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และเป็นการเพิ่มเติมข้อมูลด้านการตลาดให้กับผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้า

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาลักษณะพื้นฐานของกลุ่มผู้สนใจสินค้าหัตถกรรมไทยที่ทำการประเมินผลิตภัณฑ์
2. ศึกษาความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผ้าจกราชบุรี ด้านรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอยของกลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง
3. ศึกษาความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผ้าจกราชบุรี ที่ใช้ลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเขีย และลายหักนกคู่ของกลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง
4. ศึกษาความพึงพอใจด้านความเหมาะสม (ขนาดและสมดุล) ของลวดลายในผลิตภัณฑ์ผ้าจกราชบุรีชนิดต่าง ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีการพัฒนาการทอผ้าจกเพื่อประโยชน์ใช้สอยและทำผลิตภัณฑ์อื่น โดยปรับปรุงรูปแบบ และวัสดุที่ใช้ให้เหมาะสม

2. มีผู้สนใจนำผ้าจกราชบุรีไปใช้ประโยชน์มากขึ้น
3. มีผู้สนใจการทอผ้าจกมากขึ้น เพื่อการผลิตเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นการเสริมรายได้
4. มีการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมด้านการทอผ้าจกอย่างจริงจัง
5. เป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างในการวิจัยนี้ ได้แก่ ชาวไทยผู้สนใจสินค้าหัตถกรรมและ เข้ามาภายในสถานที่จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมที่ใช้เป็นสถานที่เก็บข้อมูล ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี จำนวน 5 ผลิตภัณฑ์แต่ละผลิตภัณฑ์ทำจากผ้าจก 3 ลาย รวมผลิตภัณฑ์ตัวอย่างทั้งสิ้น 15 ชิ้น
3. ลวดลายของผ้าจกราชบุรีที่ใช้เป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ มี 3 ลาย คือ ลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเขี้ยว ลายหักนกคู่
4. สีของเส้นด้ายที่ใช้ทอผ้าจกทั้ง 3 ลาย เป็นสีที่ใช้ในการทอผ้าจกราชบุรีโดยทั่วไป คือ สีดำ สีแดง สีเขียว สีเหลือง และสีขาว

นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ศัพท์บางคำในความหมายนี้

ความพึงพอใจ หมายถึง ทำที่ ความรู้สึก ความต้องการ และความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี เมื่อได้ดู สัมผัส แล้วมีความพึงพอใจในรูปแบบ ขนาดประโยชน์ใช้สอย ลวดลายที่น่ามาตกแต่งหรือความสวยงาม เหมาะสมของผลิตภัณฑ์นั้น

ผลิตภัณฑ์จากผ้าจก หมายถึง สิ่งที่ประดิษฐ์หรือสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย หรือประโยชน์ในการตกแต่ง โดยใช้ผ้าจกที่ทอในจังหวัดราชบุรี เป็นวัสดุหลัก

สินค้าหัตถกรรม หมายถึง สินค้าที่ใช้ฝีมือในการประดิษฐ์ และมีความสวยงามทางศิลปะแฝงอยู่ แม้ว่าจะมีการพัฒนานำเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องทุ่นแรงเข้ามาช่วยการผลิตในบางขั้นตอน แต่ก็ยังคงต้องอาศัยแรงงานที่มีฝีมือและความชำนาญเป็นหลักอยู่ (กัญญา, 2531)

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี ซึ่งมีผลิตภัณฑ์จากผ้าจกตัวอย่างทั้งสิ้น 5 ผลิตภัณฑ์ ๆ ละ 3 ลาย รวมทั้งสิ้น 15 ชิ้น โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานดังนี้ คือ

1. ผลิตภัณฑ์ผ้าจกราชบุรีแต่ละชนิดสร้างความพึงพอใจด้านรูปแบบ ขนาดและประโยชน์ใช้สอยไม่แตกต่างกัน

2. ผลិតภักท์ผ้าจกราชบุรีแต่ละชนิดสร้างความพึงพอใจในผลิตภักท์ที่ทำจากผ้าจกแต่ละลาย (ลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเซีย และลายหักนาค) ไม่แตกต่างกัน

3. ลวดลายผ้าจกราชบุรีแต่ละลายสร้างความพึงพอใจด้านความเหมาะสม (ขนาดและสมดุล) ของลายในผลิตภักท์แต่ละชนิด (กระเป๋าเอกสาร ซองเอนกประสงค์ ปกสมุดบันทึก ปลอกหมอนอิง และภาพขวนผนัง) ไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรของการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ ชนิดของผลิตภักท์จากผ้าจกราชบุรีซึ่งมีจำนวน 5 ชนิด และลวดลายผ้าจกราชบุรีซึ่งมีจำนวน 3 ลาย

2. ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ ความพึงพอใจในผลิตภักท์จากผ้าจกด้านต่าง ๆ ของชาวไทยผู้สนใจสินค้าหัตถกรรมซึ่งเป็นกลุ่มผู้ประเมินผลิตภักท์ตัวอย่าง

การตรวจเอกสาร

สภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดราชบุรี

ราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี ทิศใต้จดจังหวัดเพชรบุรี ทิศตะวันออกจดจังหวัดนครปฐม สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ทิศตะวันตกติดกับพม่า ขนาดพื้นที่จังหวัดทั้งหมด 5,120.12 ตารางกิโลเมตร เนื้อที่ประมาณ 3.2 ล้านไร่ มีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 100 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์ ลักษณะพื้นที่แยกได้ 3 ลักษณะ คือ บริเวณชายแดนด้านตะวันตกเป็นเทือกเขาตะนาวศรี มีภูเขาสลับซับซ้อน บริเวณตอนกลางของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ซึ่งมีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน และบริเวณด้านตะวันตกเฉียงใต้เป็นที่ราบต่ำได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุน มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมอย่างยิ่งในการเพาะปลูกทางการเกษตร (วิทยา, 2537)

ราชบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง บ้านโป่ง โปธาราม ดำเนินสะดวก จอมบึง ปากท่อ บางแพ วัดเพลง และอำเภอสวนผึ้ง (สำนักงานจังหวัดราชบุรี, 2535)

ชาวไทยวนในจังหวัดราชบุรี

ชาวไทยวนหรือชาวไทยล้านนา เป็นกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในล้านนา บริเวณ 8 จังหวัดในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย (Prangwatthanakun และ Naenna, 1987) ชาวไทยวนในจังหวัดราชบุรีถูกกวาดต้อนมาจากเมืองเชียงแสน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2437 ปีชวด เป็นปีที่ 23 แห่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ขณะนั้นเมืองเชียงแสนตกอยู่ในอิทธิพลของพม่า จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าหลานเธอกรมหลวงเทพหริรักษ์ ร่วมกับพระยายมราช จัดกองทัพจากกรุงเทพฯ ไปร่วมกับกองทัพนครลำปาง กองทัพนครเชียงใหม่ กองทัพเมืองน่าน และกองทัพนครเวียงจันทน์ ทั้ง 5 กองทัพสามารถตีเมืองเชียงแสนได้ และได้แบ่ง

ครอบครัวชาวเมืองเชียงแสนออกเป็น 5 ส่วน ให้นำกองทัพทั้ง 5 หลวงเทพรักษาได้พาชาวเมืองเชียงแสนเดินทางมายังกรุงเทพฯ ขณะเดินทางผ่านเมืองสระบุรีบริเวณอำเภอเส้าให้ชาวเมืองเชียงแสนส่วนหนึ่งที่มีความประสงค์จะตั้งถิ่นฐานทำกินอยู่ ณ ที่นั้น ส่วนที่เหลือทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งถิ่นฐาน ณ เมืองราชบุรี ครั้งแรกตั้งครัวเรือนอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองทางด้านทิศตะวันออกของตัวเมือง ปัจจุบันมีชื่อเรียกว่าบ้านไร่นาที่ จากนั้นแยกย้ายไปตั้งรกรากทำมาหากินอยู่ตามบริเวณใกล้เคียง (อุดม, 2532)

ปัจจุบันชาวไทยวนกลุ่มนี้อยู่ในบริเวณ ตำบลคูบัว ดอนตะโก ดอนนาง ดอนแร่ ห้วยไผ่ อ่างหิน หินกอง นาคอก รางบัว นาขุนแสน บางกระโด หนองโพ หนองอ้อ หนองปลาหมอ (อุดม, 2536)

การทอผ้าจกของชาวไทยวนราชบุรี

การทอผ้าจกเป็นศิลปะอย่างหนึ่งของไทย ที่เป็นมรดกตกทอดมาแต่โบราณ และเป็นมรดกทางศิลปหัตถกรรมของชาวบ้านล้านนา ที่มีวิธีการทอด้วยการจก ที่สลับซับซ้อนกว่าผ้าทอชนิดอื่น ๆ (อุดม, 2532 ; เพียว และคณะ, ม.ป.ป.) เมื่อทอผ้าจกได้ก็เชื่อกันว่าสามารถทอผ้าชนิดอื่น ๆ ได้ไม่ว่าจะมีกรรมวิธีสลับซับซ้อนอย่างไรก็ทอได้ (ธนาคารเอเชียจำกัด, 2535)

ความหมายของคำว่า จก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า จก หมายถึง ล้วง และ ชุด หรือ คู้ย อุดม (2536) ได้ให้ความหมายว่า จก เป็นคำกริยาเป็นภาษาพื้นบ้านของชาวล้านนา หมายถึง การควัก เอาของขึ้นมา เช่น จกปลาร้า ออกจากไห จกปุ่ออกจากกู

จก ตามความหมายของลักษณะการทอผ้า หมายถึง เทคนิคการทอผ้าให้เกิดลวดลายด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเสริมเป็นช่วง ๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า โดยใช้ไม้ นิ้วมือ ขนเม่น หรือเครื่องมืออื่น ยก หรือ จก ด้ายเส้นยืนขึ้น แล้วสอดด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไป

ตามจังหวะของลวดลายลักษณะปักผสมทอ (บริษัทเมจิกโลนน์ จำกัด, ม.ป.ป.; Cheesman, 1988; Conway, 1992) และสามารถสลับสีลวดลายได้หลากสี ต่างจากการขีดที่การขีดเป็นการใช้ด้ายเส้นพุ่งพิเศษสีเดียวพุ่งตลอดหน้ากว้างของผืนผ้า (Prangwatthanakun และ Naenna, 1987) สิ่งที่ยกแยะลักษณะความแตกต่างระหว่างผ้าขีดกับผ้าจก ปรากฏว่า (2531) กล่าวไว้ว่า ผ้าขีดจะมีสีของลวดลายในแนวเดียวกันทางเส้นพุ่ง เป็นสีเดียวกันทั้งหมด และภายในของแต่ละลายมักจะเป็นสีเดียวกันอีกด้วย ในขณะที่ผ้าจกสามารถทอให้เกิดลายและสอดสีในแต่ละลายได้อย่างอิสระตามแต่ใจคนทอ ซึ่งทำให้ลายจกมีความมีชีวิตประปรายกว่าลายขีด

วัตถุประสงค์ของการทำผ้าจกแตกต่างกันไปตามที่ต้องการ เช่น ทอจกสำหรับเป็นส่วนประกอบตกแต่งผ้าผืนใหญ่โดยเฉพาะผ้าชิ้น ซึ่งเมื่อประกอบเป็นเชิงชิ้นด้วยผ้าจกแล้วก็จะเรียกกันว่า ผ้าชิ้นตีนจก (ธนาคารเอเชียจำกัด, 2535) หรือทอจกเป็นผ้าคลุมศีรษะขนาดทอเป็นผ้าขาวม้า ทอจกเป็นผ้าเช็ดหน้า ทอเพื่อใช้ทำหน้าหมอน (อุดม, 2536 ; เพียว และ คณะ, ม.ป.ป.)

ดังนั้นคำว่า ผ้าจก จึงเป็นคำกลาง ๆ หมายถึง ผ้าที่ทอด้วยวิธีจก ส่วนชิ้นตีนจก นั้น หมายความว่า เฉพาะชิ้นที่มีเชิงเป็นผ้าจก หรือจกทั้งตัว (อุดม, 2536)

วิธีการทอจกของชาวไทยวนส่วนใหญ่จะนิยมจกด้วยวิธีการสลับด้าน คือ ด้านหลังของลายผ้าจะอยู่ด้านบนของไหม ซึ่งต่างจากวิธีการทอจกของชาวลาวที่จกจากด้านหน้าของลวดลายผ้า (Prangwatthanakun และ Naenna, 1987)

ชาวไทยวนเป็นกลุ่มชนที่มีการทอผ้า ซึ่งมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ถือเป็นคุณสมบัติเฉพาะ แม้จะอพยพไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ใดก็ตาม ลักษณะการทอผ้า รูปแบบของผ้าจะยังคงอยู่เป็นส่วนใหญ่ เช่น การทอผ้าและรูปแบบของชาวไทยวนที่อยู่ตำบลอานแร่ หรือที่บ้านคูบัว อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี การทอผ้าตามแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่จะทอกันในกลุ่มชนเชื้อสายโยนก หรือชาวไทยวน (วิบูลย์ และคณะ, 2530 ; บริษัทเมจิกโลนน์ จำกัด, ม.ป.ป.)

โดยทั่วไปชาวไทยวนมักนิยมใช้ผ้าฝ้ายมากกว่าผ้าไหม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเชื่อทางพุทธศาสนาที่ถือว่า การเลี้ยงไหมนั้นเป็นบาปเนื่องจากเป็นการฆ่าสัตว์ แต่ก็อาจมีชาวไทยวนเป็นบางแห่งที่ทอผ้าไหม (ทรงศักดิ์ และแพทธิชัย, 2533) และสตรีชาวไทยวนในอดีตเกือบทุกคนจะต้องฝึกทอผ้าจากให้เป็น เพราะมีค่านิยมกันว่าสตรีใดที่สามารถทอผ้าจากได้ จะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นกุลสตรีที่ดีเหมาะสมที่จะเป็นแม่บ้านแม่เรือน (อุดม, 2532) ซึ่งการทอผ้าจากแต่ละฝืนจะต้องอาศัยความมานะอดทนในการทำ ซึ่งผ้าจากแต่ละฝืนจะใช้เวลาในการจกนานมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของลวดลาย ความชำนาญและความวิจิตรบรรจงของผู้ทอ (สุมาลย์, 2529)

การฝึกทอผ้าจากในปัจจุบันผู้ทอจะลอกลายที่ต้องการลงในกระดาษกราฟ แล้วนำมาผูกติดไว้ทางด้านหน้าของก๊อผ้า โดยหันด้านลายมาทางผู้ทอ ผู้ทอก็จะนับเส้นด้ายหนึ่งช่องกราฟ เท่ากับ 1 เส้นด้ายยืน และใช้เข็มหมุดช่วยในการนับช่องเส้นกราฟ เมื่อนับถึงช่องใดก็จะปักเข็มหมุดลงบนกระดาษลายกันการหลงลืม หรือนับเส้นผิด เมื่อทอจนเกิดความชำนาญก็ไม่ต้องใช้ลายจากกราฟนี้อีก (ลักขณา, 2536)

ลักษณะลวดลายผ้าจกราชบุรี

พงศ์ศิริ (2536) รายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับลวดลายและสีเส้นบนผืนผ้าไทยพื้นเมืองในภาคกลาง ว่า สีเส้นที่ใช้ในการจกจะใช้สีดำ และสีแดงเป็นเส้นยืน สีเส้นด้ายที่นำมาผูกหรือจกในส่วนที่เป็นจุดเด่นของลายจะเป็นสีกลมกลืน หรือใกล้เคียงกับสีของเส้นยืน ลวดลายและสีเส้นที่เกิดบนผ้าจกนี้สะท้อนให้เห็นชีวิตสภาพความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิตในอดีต เช่น ลวดลายดอกไม้ พืช และสัตว์ที่พบเห็นในสภาพแวดล้อม ความร่มเย็น ความร่มรื่น และสันโดษที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมา ทั้งในรูปแบบ ได้แก่ ลวดลายที่มีแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ เช่น ลายดอกไม้ ลายพืช และลายสัตว์ ส่วนลายที่ถ่ายทอดเป็นนามธรรม เช่น ลายขอ ลายกาบ

ลวดลายที่เกิดจากการจกบนชิ้นดินจกฝืนหนึ่ง จะเรียกชื่อลายจากลายหลัก หรือ

ลายประธานที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของลาย และจะอยู่ตรงกลางของลวดลายทั้งหมด เช่น ลายหັกนาคู่ ลายโค้งแก้ง ลายหน้าหมอน ลายดอกเซีย ลายกาบ นอกจากนี้ยังมีลายที่เกิดจากการนำแม่ลายหลักเหล่านี้มาผสมกันทำให้เกิดลวดลายใหม่ ๆ ขึ้น เช่น ลายกาบซ้อนหັก ลายโค้งแก้งซ้อนเซีย ลวดลายต่าง ๆ ที่ใช้ลายหลักนี้จะมีลายประกอบ เช่น ลายมะลิเลื้อย ลายกูด ลายขอ ลายนก แต่สิ่งที่สำคัญคือทุกผืนจะมีลายที่ใช้ปิดท้ายซึ่งอยู่ล่างสุดของเชิงชั้น เรียกว่า ลายสะเปา หรือ ชะเปา (เพยาวี และคณะ, ม.ป.ป.)

หัทธิม (2537) กล่าวถึงลวดลายผ้าจกราชบุรีว่า ประกอบด้วยลายหลัก ได้แก่ หงส์คู่กินน้ำร่วมต้น นกคู่กินน้ำร่วมต้น ดอกแก้ว ดอกเซีย กาบ หน้าหมอน หັก โค้งแก้ง ลายผสม ได้แก่ โค้งแก้งซ้อนเซีย โค้งแก้งซ้อนหັก ซياءหน้าหมอน กาบผสมหน้าหมอน หน้าหมอนนาคู่ หັกนาคู่ กาบซ้อนหັก กาบดอกแก้ว ลายประกอบ ได้แก่ ดอกข้าวตอก มะลิเลื้อย ขอประแจ ชะเปา และกูด

อุดม (2536) ได้แยกลักษณะเฉพาะของผ้าจกราชบุรี ตามแหล่งกำเนิดของลาย โดยแบ่งเป็นตระกูลคู่บัว ตระกูลดอนแร่ ตระกูลหนองโพ และบางกระโด ดังมีรายละเอียดดังนี้

ผ้าจกตระกูลคู่บัว เป็นผ้าจกที่มีกำเนิดที่ตำบลคู่บัว อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี ลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าจกตระกูลนี้ ได้แก่ ลายดอกเซีย ลายโค้งแก้ง ลายหน้าหมอน ลายนกคู่กินน้ำร่วมเต้า เป็นลายหลัก การจกจะใช้เส้นด้ายยืนสีดำ เว้นชายด้านล่างเป็นพื้นดำไว้ มาก เพื่อจกลายหลักให้มีความเด่นชัดมั่นคง ไม่มีความหลากหลายของลายประกอบ ส่วนสีสันหนีไม่พื้นพื้นดำ จกแดง และแซมเหลืองเป็นหลัก ขนาดความกว้างของเชิงจกประมาณ 9-11 นิ้ว

ผ้าจกตระกูลดอนแร่ เป็นผ้าจกที่มีกำเนิดที่ตำบลดอนแร่ ห้วยไผ่ หนองปลาหมอ และรางบัว ลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ได้แก่ ลายกาบ และนกคู่กินน้ำร่วมเต้า เป็นหลัก ลักษณะของลายจะ เว้นชายด้านล่างเป็นพื้นดำไว้ น้อย จกลายประกอบแน่นติดกัน ทำให้ความเด่นชัดของลายลดลง และจะหลากหลายด้วยลายประกอบ ส่วนสีสันจะเป็นสีแดงดำ ขนาดความกว้างของเชิงจกจะกว้างกว่า และหนากว่าผ้าจกตระกูลคู่บัว

ผ้าตระกูลหนองโพ และบางกระโด เท่าที่รวบรวมได้ในพื้นที่ตำบลหนองโพ บางกระโดและหนองอ้อ ในเขตอำเภอโพธารามมีลักษณะของลวดลายและสีสันทัน รวมทั้งความกว้างใกล้เคียงกับผ้าตระกูลคูบัว แต่จะแตกต่างกันตรงที่รูปลักษณะของนกกินน้ำข้ามเต้าตระกูลคูบัว จะเป็นรูปลักษณะของสิ่งในผ้าจกที่เก็บได้จากหนองโพ บางกระโด

ศูนย์รวมใจพิทักษ์ไทย (ม.ป.ป.) กล่าวถึง จกที่จังหวัดราชบุรีว่า จะมีลักษณะพิเศษที่ไม่เหมือนจกจากหาดเสี้ยว ทั้งสีสันทัน และวิธีทอคือไม่ทำสีต่าง ๆ มีแต่สีแดงเป็นพื้น ทั้งแดงสด แดงคร่ำ และแดงแสด แต่ละชิ้นก็จะ เป็นสีเดียวกันทั้งผืน ไม่ทำสีตัดกันลวดลายที่จกหรือปักจะ ซอยซ้อนกันละเอียด แน่น และหนา

ในการทอผ้าและการประดิษฐ์ลวดลายผ้าพื้นบ้านของกลุ่มชน แม้จะเป็นเชื้อสายเดียวกัน วิบูลย์ และคณะ (2530) กล่าวว่า บางครั้งรูปแบบและรายละเอียดปลีกย่อย อาจแตกต่างกันไปตามความนิยม วัตถุประสงค์ ความเชื่อ ขนบประเพณี และความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของแต่ละกลุ่มชนทำให้ผ้าพื้นเมืองมีลักษณะ เฉพาะถิ่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนแตกต่างกันไป

การพัฒนาผ้าจกเป็นผลิตภัณฑ์

อุดม (2536) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าการทอผ้าจกจะเป็นมรดกทางศิลปหัตถกรรมของชาวล้านนาในจังหวัดราชบุรี แต่นั่นก็เป็นความเฟื่องฟูของศิลปหัตถกรรมการทอผ้าจกในอดีต การทอผ้าจกเริ่มลดบทบาทของตัวเอง มาประมาณ พ.ศ. 2470 ลูกหลานของชาวล้านนาเองมีไม่มากนักที่รู้จักขึ้นต้นจก การถ่ายทอดศิลปผ้าจกสู่ลูกหลานที่เคยกระทำกันอยู่ทุกครัวเรือน เริ่มจางหายไปจะมีเหลือบ้างก็เพียงไม่กี่ครัวเรือนเท่านั้น ทั้งนี้ วิบูลย์ และคณะ (2530) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ของผ้าที่มีต่อวิวัฒนาการ การแต่งกายของชาวไทยซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสวัฒนธรรมอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะผ้าพื้นเมืองซึ่งแต่เดิมเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของชนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ในปัจจุบันกลายเป็นศิลปหัตถกรรมของชนกลุ่มน้อยไปแล้ว

งานศิลปหัตถกรรมของไทยมีความเชื่อกันว่า ได้ทำสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา เรื่อยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ได้รับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทางวัสดุ รูปแบบ กรรมวิธี ให้เข้ากับสภาพความเป็นอยู่ของสังคมในยุคสมัยนั้น ๆ และนอกเหนือจากการมุ่งเน้นคุณค่าทาง ศิลปะแล้ว ยังอิงประโยชน์ใช้สอยอีกด้วย (คณะสังคมศาสตร์, 2533)

ประเสริฐ (2531) กล่าวว่า สิ่งใดก็ตามที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นโดยมนุษย์ ย่อมมีการ พัฒนาเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปแบบและวิธีสร้าง ทั้งนี้เนื่องจากมนุษย์มีการพัฒนาทางด้านสติ ปัญญา และมีวิวัฒนาการทางด้านการผลิตอันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ทักษะ และความชำนาญ การพัฒนาทางด้านสติปัญญาทำให้รู้จักสร้างสรรค์ ดัดแปลง แต่ง ต่อ เต็ม เพิ่ม ลด รูปแบบให้ สอดคล้องกับความต้องการทั้งทางด้านการใช้สอย และความงาม

การพัฒนาารูปแบบ เพื่อเป็นการปรับปรุงรูปแบบของศิลปหัตถกรรมให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นช่วง ๆ ตามความต้องการ ของมนุษย์ที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน โดยคำนึงถึงความสวยงามในชิ้นงาน ที่คิดออกมาแต่ละครั้ง และจะต้องรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้ด้วย (บุญเรือน, 2532) และ การพัฒนาสินค้าหัตถกรรมทั้งด้านรูปแบบและการผลิต เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดจะช่วยเผยแพร่สินค้าหัตถกรรมไทยให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางมากขึ้น ทั้งตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศ ช่วยเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เพราะในปัจจุบันสินค้าหัตถกรรมหลาย ประเภทประสบปัญหาการผลิตจำหน่ายไม่ได้ ซึ่งเป็นผลมาจากขาดการพัฒนาด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ และตลาดรองรับจำกัดอยู่ภายในท้องถิ่น (อุทุมพร, 2532)

การส่งเสริมการประกอบอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านเพื่อต้องการให้ผู้ผลิตประยุกต์ดัด แปลงผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มผลผลิตทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับ สภาพการใช้งาน ตามความต้องการและรสนิยมของตลาด แนะนำให้ใช้วัสดุดีอย่างประหยัด และมีประโยชน์หาทางลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มผลกำไร จึงควรมีการค้นคว้าทดลองในด้านต่าง ๆ

เช่น การปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับตลาด ทั้งนี้จำเป็น ต้องทิ้งแบบเก่า ๆ เสีย แล้วรับเอารูปแบบที่เหมาะสมมาแทน แต่มีใช้ว่าจะทิ้งศิลปะแบบดั้งเดิม ไปหมด (เกษมศักดิ์, 2524)

การจะทำให้สินค้าดูดี มีคุณค่า น่าซื้อ น่าใช้ สิ่งที่ต้องพิจารณาคือรูปแบบ เพราะ รูปแบบเป็นด่านแรกที่ขายตัวเอง รูปแบบที่เป็นของดั้งเดิมและรูปแบบที่พัฒนาให้เข้ากับความต้องการของตลาดและความนิยม ทั้งนี้รวมถึงสีสันของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ด้วย หรือการพลิกแพลง ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้สามารถจำหน่ายได้ในสภาพของที่ระลึก โดยการย่อส่วนแล้วนำไป สร้างประโยชน์ใช้สอยอื่น ๆ การจะได้มาซึ่งแนวคิดในการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์หรือการผลิต ชาวบ้านจะเริ่มเองเป็นไปได้อย่าง ต้องมีผู้ช่วยเหลือคือหน่วยงานของภาครัฐบาล โดยการ จัดประกวดแบบตลอดจนประชาสัมพันธ์และจัดจำหน่ายได้ ร่วมมือกันพัฒนาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านต่อไป (พรรณเพ็ญ, 2534)

ในการผลิตงานเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรม ไม่ว่าจะ เป็นรูปแบบใดก็ตามถ้าต้องการ ำให้กิจการนั้น ๆ มีความก้าวหน้าไปในทุกด้านก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ในด้านต่าง ๆ เช่น วัสดุ การผลิต การออกแบบ และการตลาด เป็นต้น เพราะความเป็นอยู่ ในสภาพปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ถ้าเราต้องการให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดหยุดอยู่กับที่โดยขาด การพัฒนาปรับปรุงไปตามสภาพความเป็นอยู่ของสังคมแล้ว เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนว่าสิ่งนั้นจะต้องสูญหาย ไปแน่นอน (บุญเรือน, 2532)

การพิจารณาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ เนื่อง จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง ผู้ใช้ต้องการสิ่งใหม่ ๆ และรสนิยมก็แตกต่างจาก คนรุ่นเดิมการลดค่าใช้จ่ายเพื่อรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ เช่น ลดการสิ้นเปลืองของวัสดุ เปลี่ยนแปลง ข้อกำหนดช่วงขนาดเกินให้กว้างขึ้น เปลี่ยนแปลงแบบให้ผลิตง่ายขึ้น ลดหรือเพิ่มชนิดหรือขนาด ผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมจะช่วยลดต้นทุนลงได้ โดยที่ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพคงเดิมหรือดีขึ้น สามารถทำ

กำไรให้ผู้ผลิตมากขึ้นด้วย(สาคร, 2528)

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทยมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลสมัยมากขึ้น กล่าวคือ เพิ่มด้านหน้าที่ใช้สอย เช่น นำเสื้อผ้าใช้ตกแต่งผนังห้องแทนการนำมาใช้ปูพื้น ด้านผู้ใช้ เช่น ผ้าทอนำมา เป็นผ้าเช็ดผ้า ผ้ามอบ ผ้ามุง ปัจจุบันนำมาตัดเป็นเสื้อผ้าสวมใส่ในชีวิตประจำวันมากขึ้น ด้านสถานที่เปลี่ยนแปลงจากการใช้ในชนบทให้นำมาใช้ในเมืองมากขึ้น เช่น นำผ้าที่ใช้ในครัวมาประดิษฐ์เป็นคอมพิวเตอร์รับแขก ด้านราคา เมื่อมีการผลิตเพื่อใช้ในเมืองทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีราคาสูงขึ้นกว่าเดิม ด้านขนาด เพื่อให้มีประโยชน์ใช้สอยหลายด้าน อาจทำให้มีขนาดเล็ก เพื่อทำเป็นของขวัญ (คณิงสุข, 2525)

การนำรูปแบบวิธีการมาประดิษฐ์ดัดแปลง เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ และความประณีตสวยงามของสมัยก่อนผสมผสานกับศิลปะสมัยใหม่ ก่อให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และ เป็นที่ต้องการของตลาด เมื่อมีผู้พบเห็นเกิดความพอใจ เนื่องจากมีความสวยงาม มีคุณค่าจึงเกิดการซื้อขายเมื่อผลิตภัณฑ์สามารถเป็นรายได้ ทำให้การผลิตขยายตัวมากขึ้น และกลายเป็นอาชีพเสริมที่สำคัญ ซึ่งสามารถหารายได้ก่อให้เกิดการสร้างงาน ลดการอพยพแรงงานเข้าสู่เมือง (ศิริวรรณ, 2531)

ศิลปินบ้านที่ได้รับความนิยม มีการจำหน่ายมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นจากวัสดุติดภายในประเทศ มีประโยชน์ใช้ได้ในบ้านเรือน หรือในตัวบุคคลเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ตกแต่งในด้านความงาม ที่มีลักษณะเด่น แสดงให้เห็นถึงความประณีตในการประดิษฐ์เป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ (สมหวัง, ม.ป.ป.)

คุณค่าของศิลปหัตถกรรมได้เป็นที่ตระหนักว่า การส่งเสริมและพัฒนางานหัตถกรรมยังเป็นกิจการที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย เพราะการที่ประชาชนมีงานหัตถกรรมทำ นอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลักใน

การเกษตรหรืองานอื่นแล้ว การทำกิจกรรมงานหัตถกรรมยังเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับประชาชนอีกด้วย (เสรี, 2531)

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเห็นว่า จก เป็นผ้าทอที่สวยงามน่าใช้ เหมาะที่จะนำมาใช้เป็นส่วนประกอบตกแต่งอาคารมื่อผ้า ให้ดูสวยงามน่าใช้ยิ่งขึ้น แต่ผู้ที่มีฝีมือในทางนี้มีน้อยนับวันจะหมดไป จึงโปรดเกล้าฯ ให้สนับสนุนและทรงรับไว้ในมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ โดยจัดครูไปสอนแก่ราษฎรในที่ต่าง ๆ คือ ที่อำเภอคูบัว จังหวัดราชบุรี อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ได้พระราชทานแนะนำในเรื่องสีเส้น เพื่อให้มีลักษณะพิเศษไปจากของเดิม แต่ลายนั้นให้รักษาแบบอย่างของเดิมให้คงไว้ ผ้าจกที่แต่เดิมใช้เป็นเชือกผ้าชิ้นจึงได้แพร่หลายออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ผ้าคาดหน้า ปกเสื้อ หรือส่วนเสริมแต่งลวดลายกางเกง สายสะพาย กระเป๋า ปกหนังสือ ฯลฯ อันเป็นผลดีแก่การรักษาศิลปดั้งเดิมของไทยให้คงอยู่ และเป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ผู้ผลิตอีกทางหนึ่งด้วย (จิตสรา, 2526; ศูนย์รวมใจพิทักษ์ไทย, ม.ป.ป.)

ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Perferences) ได้มีผู้ให้ความหมาย และแนวคิดไว้ต่างกันหลาย ความหมาย ดังนี้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมายไว้ว่า "พึง" เป็นคำช่วยกริยาอื่น แปลว่า ควร เช่น พึงใจ หมายความว่า พอใจ ชอบใจ

พจนานุกรมทางด้านจิตวิทยา ได้ให้คำจำกัดความว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของผู้มารับบริการต่อสถานบริการตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการที่เข้าไปติดต่อขอรับบริการในสถานบริการนั้น ๆ (Chaplin, 1963)

Portor และ Lawler (1968) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงานว่า หมายถึง ระดับของความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของบุคคล และสิ่งตอบแทนที่บุคคลนั้นได้รับจริง ๆ

ประเสริฐ (2531) กล่าวถึง ความพึงพอใจในการสร้างของที่ระลึกว่า หมายถึง ผลงานที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อประโยชน์ ความสำเร็จ คุณค่าความงดงาม ความสะดวกสบาย ในการใช้ กำหนดให้มีโครงสร้าง และลดทอน ตกแต่งตามความพอใจ รูปแบบของการสร้าง ของที่ระลึกจึงไม่แน่นอน

คำจำกัดความของคำว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสินค้าที่ลดทอนประเภทของที่ระลึก หมายถึง ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์ (ความต้องการ) โดยรวมปัจจัยด้านกายภาพ คู่กับปัจจัย ด้านรสนิยม ตลอดจนปัจจัยด้านราคา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534)

อุรวารณ (2536) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นส่วนหนึ่งของการจูงใจให้บุคคล เกิดความสนใจ มีส่วนร่วมในกิจการของกลุ่ม มีความเป็นเจ้าของ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม และมีความรู้สึกปลอดภัย นั่นคือ มุ่งที่จะสนองความต้องการ ตามลำดับขั้นของบุคคล ตาม แนวทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow และให้ความต้องการเหล่านั้นเป็นเครื่องจูงใจ ในสิ่งต่าง ๆ

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อความคาดหวัง ถ้า รู้สึกสอดคล้องกับความคาดหวัง หรือความคิดในสิ่งที่ต้องการก็จะเกิดความพึงพอใจ และตรงกันข้าม ถ้า ไม่ตอบสนองตามที่ต้องการก็ไม่เกิดความพึงพอใจในสิ่งนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุวรรณี (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การผลิตและการส่งเสริมการขายสินค้าหัตถกรรมไทยประเภทเครื่องจักสานไม้ไผ่-หวาย รายงานว่า คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่ตลาดต้องการ เป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในสมัยนิยม ใช้ประโยชน์ได้ ราคาพอสมควร เคลื่อนย้ายสะดวก ผลิตภัณฑ์นั้นทำด้วยมือ และจะต้องมีปริมาณการผลิตที่แน่นอน

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2533) ได้รายงานการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลโครงการศิลปหัตถกรรมไทย 2531-2532 พบว่า ประชาชนชาวไทยมีทัศนคติต่อสินค้าหัตถกรรม และตระหนักถึงคุณค่าของศิลปหัตถกรรมไทยมากกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยมีความรู้สึกที่ดีต่อสินค้าหัตถกรรมไทย คือ ทำด้วยฝีมือประณีต มีประโยชน์ใช้สอย มีคุณภาพค่อนข้างสมราคา ลักษณะรูปแบบหีบห่อมีความสะดวกในการขนส่ง จะใช้สินค้าหัตถกรรมไทยหากมีโอกาส ส่วนจุดมุ่งหมายในการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมไทย พบว่า การมีศิลปหัตถกรรมไทย มีส่วนช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการท่องเที่ยวประเทศไทย และประชาชนชาวไทยมีความเห็นว่า ศิลปหัตถกรรมไทยทำให้มีการสร้างอาชีพเกิดขึ้น เกิดการอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมไทยให้คงอยู่ ช่วยเผยแพร่สินค้าหัตถกรรมไทยให้กว้างขวางขึ้น และทำให้คนไทยภูมิใจในสินค้าหัตถกรรมไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2534) รายงานโครงการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวในเรื่องการซื้อสินค้าของที่ระลึก ปี 2533 ว่า สินค้าของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อเป็นสินค้าประเภทผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมมากที่สุด รองลงมาเป็นสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผ้าฝ้าย และผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย สำหรับแหล่งที่นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าของที่ระลึกส่วนมากจะซื้อในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางตลาดสินค้าของที่ระลึก นักท่องเที่ยวสามารถซื้อของที่ระลึกของภาคต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ได้ในราคาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และยังมีร้านจำหน่ายสินค้าจำนวนมากที่สามารถเลือกซื้อได้ ส่วนปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้

เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้าของที่ระลึก เรียงตามลำดับคือ ราคาถูกเหมาะสม รูปแบบสินค้ามีให้เลือกมาก คุณภาพดี และเป็นสินค้าพื้นเมือง ส่วนแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการเผยแพร่เกี่ยวกับสินค้าของที่ระลึก คือ คำบอกเล่าของเพื่อน ญาติใกล้ชิดจะน่าเชื่อถือมากกว่าผู้ขาย แหล่งที่มาของข้อมูลรองลงมาคือ การให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ของภาคเอกชน

ชูศรี (2534) จัดทำโครงการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือรายงานว่ ภายหลังที่ได้เผยแพร่รูปแบบผลิตภัณฑ์ และให้การฝึกอบรมแก่ราษฎรโดยเฉพาะในเขตภาคอีสาน ได้มีราษฎรกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มาขอแบบผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปทดลองผลิต รวมทั้งมีผู้ประกอบการหัตถกรรมจากผ้าทอมือได้แนวคิดจากต้นแบบผลิตภัณฑ์ นำไปดัดแปลงและพัฒนารูปแบบต่อไปอีกด้วย

พงศ์ศิริ (2536) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง อันเนื่องมาจากลวดลายและสีสันบนผืนผ้าไหมพื้นเมืองในภาคกลาง รายงานว่ การอนุรักษ์และสืบทอดงานหัตถศิลป์ผ้าพื้นเมืองจะทำได้โดยพิจารณาต่าง ๆ ดังนี้ ด้านบุคลากร ควรยกย่องผู้ถ่ายทอดศิลปการทอผ้าและให้การช่วยเหลือช่างทอผ้าให้มีรายได้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ ด้านรูปแบบและวัสดุควรตั้งกองทุนผลิตและจำหน่ายเส้นใยฝ้ายหรือไหมที่ย่อมลึธรรมชาติ ซึ่งจะให้ความงามมากกว่าการใช้ด้ายโทเร หรือใยสังเคราะห์ที่ย่อมลึเคมี และคุณภาพของผลผลิตต้องอยู่ในความนิยมของตลาด นอกจากนี้จะอนุรักษ์ลวดลาย สีสัน และรูปแบบแล้ว จะต้องดูแลตลาดว่าเป็นที่นิยมจำหน่ายได้ราคาพอที่จะให้ผู้ผลิตสามารถผลิตได้

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

ผลิตภัณฑ์จากผ้าจก

ลวดลายผ้าจกราชบุรีที่ใช้ในการทอผลิตภัณฑ์ มีจำนวน 3 ลาย คือ ลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเขีย และลายหักนกคู่ สีของเส้นด้ายที่ใช้ทอลวดลายจกราชบุรี ใช้สีดำเป็นเส้นยืนและเส้นพุ่ง จกด้วยสีแดง สีเหลือง สีเขียว และสีขาว เป็นเส้นพุ่งเสริม ดังภาพที่ 1, 2, 3

ภาพที่ 1 ลายกาบซ้อนหัก

ภาพที่ 2 ลายดอกเซีย

ภาพที่ 3 ลายหักนกคู่

แบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าจกราชบุรี เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม ได้ผ่านความเห็นชอบ และแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คือ ผศ.สุวิทย์ รัตนานันท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลป ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์ชูศรี เทพประทุม อาจารย์จารุลักษณ์ สุทธิโชติ คุณสุพรรณ วุฒิยาม นักวิชาการกองส่งเสริมหัตถกรรมไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และ อาจารย์วิสุตา สาณะเสน ผู้เชี่ยวชาญด้านหัตถกรรมไทย ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้ผ่านการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง มีจำนวน 5 ผลิตภัณฑ์ โดยผลิต ผลิตภัณฑ์ละ 3 ชิ้น แต่แต่ละชิ้นแตกต่างกันด้วยลวดลายที่กำหนดไว้ ชิ้นละ 1 ลาย รวมผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประเมินทั้งสิ้น 15 ชิ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กระเป๋าเอกสาร ทำจากหนังสีดำ มีหูหิ้ว ตกแต่งด้วยลวดลายผ้าจกราชบุรี กระเป๋าด้านหลัง ใช้ใส่เอกสารต่าง ๆ ซึ่งผลิตจำนวน 3 ใบ และเรียกชื่อตามลักษณะลวดลายผ้าจกราชบุรีที่นำมาตกแต่ง คือ กระเป๋าเอกสารลายกาบซ้อนหัก กระเป๋าเอกสารลายดอกเขีย และกระเป๋าเอกสารลายหักนกคู่ ดังภาพที่ 4, 5, 6

ภาพที่ 4 กระเป๋าเอกสารลายกาบซ้อนหัก

ภาพที่ 5 กระเป๋าเอกสารลายดอกเซีย

ภาพที่ 6 กระเป๋าเอกสารลายหัตถ์กนคู่

2. ซองเอนกประสังค์ ด้านหน้าของซองตกแต่งด้วยลวดลายผ้าจกแต่ละลาย ด้านหลังเป็นหนังสือดำ ใช้ใส่หนังสือเดินทาง แว่นตา เครื่องเขียน หรืออื่น ๆ ตามแต่ประโยชน์ ใช้สอย ซึ่งผลิตจำนวน 3 ใบ เรียกชื่อตามลักษณะของลวดลาย คือ ซองเอนกประสังค์ลายกาบ ช้อนหัก ซองเอนกประสังค์ ลายดอกเซีย และซองเอนกประสังค์ลายหักนกคู้ ดังภาพที่ 7, 8, 9

ภาพที่ 7 ซองเอนกประสังค์ลายกาบช้อนหัก

ภาพที่ 8 ซองเอนกประสังค์ลายดอกเขีย

ภาพที่ 9 ซอง เอนกประสงค์ลายหัตถ์นาคู่

3. ปกสมุดบันทึก ด้านหน้าของปกตกแต่งด้วยลายผ้าจกประกอบหนังสือดำ ด้านในมีช่องใส่บัตรต่าง ๆ ที่เสียบปากกา และช่องใส่ปกสมุด ใช้สำหรับเขียนงานต่าง ๆ หรือบันทึกการประชุม ผลิตจำนวน 3 เล่ม เรียกชื่อตามลักษณะของลวดลาย คือ ปกสมุดบันทึกลายกาบซ้อนหัก ปกสมุดบันทึกลายดอกเซีย และปกสมุดบันทึกลายหักนกคู่ ดังภาพที่ 10, 11, 12

ภาพที่ 10 ปกสมุดบันทึกลายกาบซ้อนหัก

ภาพที่ 11 ปกสมุดบันทึกลายดอกเซีย

ภาพที่ 12 ปกสมุดบันทึกลายหังนาคู่

4. ปลอกหมอนอิง ทำจากผ้าทอลายซัด ทอต่อเนื่องกับลวดลายผ้าจก ไม่มีการเย็บต่อลาย ตัดซิปด้านหลัง ใช้สำหรับประดับตกแต่งบ้าน และสถานที่ต่าง ๆ ผลิตจำนวน 3 ใบ เรียกชื่อตามลักษณะของลวดลาย คือ ปลอกหมอนอิงลายกาบซ้อนหัก ปลอกหมอนอิงลายดอกเซีย และปลอกหมอนอิงลายหักนกคู่ ดังภาพที่ 13, 14, 15

ภาพที่ 13 ปลอกหมอนอิงลายกาบซ้อนหัก

ภาพที่ 14 ปลอกหมอนอิงลายดอกเซีย

ภาพที่ 15 ปลอกหมอนอิงลายหัทนาคู่

5. ภาพชนวนผนัง ทำจากผ้าทอลายขัด ทอต่อเนื่องกับลายจก ไม่มีการเย็บต่อลาย ใช้ประดับตกแต่งบ้าน อาคาร สถานที่ ผลิตภัณฑ์จำนวน 3 ชิ้น เรียกชื่อตามลักษณะของลวดลาย คือ ภาพชนวนผนังลายกาบซ้อนหัก ภาพชนวนผนังลายดอกเซีย ภาพชนวนผนังลายหักนกคู่ ดังภาพที่ 16, 17, 18

ภาพที่ 16 ภาพชนวนผนังลายกาบซ้อนหัก

ภาพที่ 17 ภาพชวณฝังลายดอกเขีย

ภาพที่ 18 ภาพขวนผืนงลายหักกุดู

แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มผู้สนใจสินค้าหัตถกรรมที่ทำการประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง ด้านลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, สถานภาพสมรส, อาชีพ ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อเดือน ความต้องการด้านสินค้าหัตถกรรมไทย ได้แก่ สถานที่ซื้อสินค้าหัตถกรรมไทย, สาเหตุที่ซื้อสินค้าหัตถกรรมไทยประโยชน์ของการซื้อสินค้าหัตถกรรมไทย และสินค้าหัตถกรรมไทยที่นิยมซื้อ (ภาคผนวก)

แบบประเมินความพึงพอใจ

เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง โดยการดูและสัมผัสผลิตภัณฑ์ จากผ้าจกที่ใช้ประเมินทั้ง 15 ชิ้น ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (ภาคผนวก)

1. ความพึงพอใจใน รูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์
2. ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกแต่ละลาย
3. ความพึงพอใจในความเหมาะสม (ขนาด และความสมดุล) ของลายต่าง ๆ

บนผลิตภัณฑ์

ในการประเมินผลความพึงพอใจ ใช้มาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

พึงพอใจมาก	ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก
พึงพอใจปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง
พึงพอใจน้อย	ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย
ไม่พึงพอใจ	ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 หมายความว่า ไม่มีความพึงพอใจ

วิธีการ

กลุ่มผู้ประ เณินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกกลุ่มผู้ประ เณินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยวิธีการเลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling) เฉพาะผู้ที่สนใจชมผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี ที่ตั้งแสดงไว้ทั้งนี้เลือกกลุ่มผู้ประ เณินผลิตภัณฑ์จากสถานที่จำหน่ายสินค้าหัตถกรรม ซึ่งได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ดังต่อไปนี้

1. ร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทย ในห้างสรรพสินค้าพาด้า สาขาปิ่นเกล้า
เลือกจำนวน 50 คน
2. ร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทย ในห้างสรรพสินค้าเวียร์ลเทรดเซ็นเตอร์
เลือก จำนวน 50 คน
3. งานแสดงสินค้าหัตถกรรมไทยภายในกระทรวงอุตสาหกรรม เลือกจำนวน
50 คน
4. งานแสดงสินค้าหัตถกรรมไทยภายในสถาบันวิจัยจุฬาลกรณ์ เลือกจำนวน
50 คน

รวมจำนวนตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามและแบบประ เณินความพึงพอใจ ทั้งสิ้น
200 คน

การสร้างแบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ และผลิตภัณฑ์จากผ้าจก

นำแบบสอบถาม และแบบประเมินความพึงพอใจ รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากผ้าจกให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางแบบสอบถาม 3 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน การออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทย 5 ท่าน พิจารณาแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปใช้กับกลุ่มผู้สนใจสินค้าหัตถกรรมไทย ที่ไม่ใช่กลุ่มจริงจำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องต่าง ๆ จนได้แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ (ภาคผนวก) และผลิตภัณฑ์จากผ้าจก จึงนำไปประเมินกับกลุ่มจริง

การควบคุมตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยควบคุม เฉพาะตัวแปรต่อไปนี้

1. ควบคุมฝีมือทอผ้าจกราชบุรี โดยใช้ผู้ทอเพียงคนเดียว
2. ควบคุมสีของเส้นด้าย โดยให้สีดำ สีแดง สีเหลือง สีเขียว และสีขาวในปริมาณที่เท่ากันในผ้าจกทั้ง 3 ลาย
3. ควบคุมฝีมือการเย็บหนัง โดยตัดเย็บทั้งหมดจากสถานที่เดียวกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การแจกแบบสอบถาม และแบบประเมินความพึงพอใจ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อติดต่อขออนุญาตตั้งแสดงผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี ตั้งแสดงไว้ประกอบการประเมินผลความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และแบบประเมินผลความพึงพอใจแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลด้านความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีที่ใช้เป็นผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง ทั้ง 5 ผลิตภัณฑ์ รวม 15 ชิ้น ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 จัดข้อมูลในรูปตาราง

2.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีโดยหาค่าร้อยละและหาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้น

2.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในด้านรูปแบบขนาดและประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ตัวอย่างโดยใช้ One-Way ANOVA

2.4 วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่างๆ
ที่ทำจากผ้าจก ลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเขีย ลายหักนกคุ้ม โดยใช้ One Way ANOVA
ราชบุรี โดยใช้ One Way ANOVA

2.5 วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จาก
ผ้าจกราชบุรี ในด้านความเหมาะสมของลวดลายบนผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยใช้ One Way ANOVA

2.6 การเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ โดยถือเกณฑ์ดังนี้
(ประคอง, 2528)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.26-4.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.25 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.76-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.75 หมายถึง ไม่มีความพึงพอใจ

2.7 วิเคราะห์ผลต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยใช้
Least significant difference (LSD) (สุรพล, 2528)

สถานที่ทำการวิจัย

1. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระราม 6
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

2. ห้างสรรพสินค้าเวียร์ลเทรดเซ็นเตอร์ ถนนราชดำริ เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร

3. ห้างสรรพสินค้าพาด้า สาขาปิ่นเกล้า ถนนพระปิ่นเกล้า เขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร

4. สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ระยะเวลาทำการวิจัย

เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2537 ถึงเดือนธันวาคม 2537

ผลและวิจารณ์

จากการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี ได้ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างที่เข้ามาชมผลิตภัณฑ์ผ้าจกที่ตั้งแสดงไว้

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี

2.1 ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีด้านรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอย

2.2 ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีที่ทำจากผ้าจกหลายต่าง ๆ

2.3 ความพึงพอใจด้านความเหมาะสม (ขนาดและสมดุล) ของลายในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีชนิดต่าง ๆ

ลักษณะพื้นฐานของผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง

เพศ

ตารางที่ 1 ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	60	30.0
หญิง	140	70.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นเพศหญิงมากกว่า

เพศชาย

อายุ

ตารางที่ 2 ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20	4	2.0
20 - 29	74	37.0
30 - 39	73	36.5
40 - 49	27	13.5
สูงกว่า 49	22	11.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง

20-39 ปี

ระดับการศึกษา

ตารางที่ 3 ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจำนวนตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	4	2.0
มัธยมศึกษา	14	7.0
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	18	9.0
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	115	57.5
สูงกว่าปริญญาตรี	49	24.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ มีการศึกษา
อยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

สถานภาพการสมัคร

ตารางที่ 4 ผู้ประ เมีนผลิตภัณฑตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพการสมัคร

สถานภาพสมัคร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	117	58.5
สมรส	78	39.0
หย่าร้าง	1	0.5
แยกกันอยู่	1	0.5
หม้าย	3	1.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ประ เมีนผลิตภัณฑตัวอย่างกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด รองลงมา มีสถานภาพสมรส

อาชีพตารางที่ 5 ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจำนวนตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน นักศึกษา	23	11.5
รับจ้างทั่วไป	11	5.5
ประกอบอาชีพส่วนตัว	15	7.5
รับราชการ	111	55.5
รัฐวิสาหกิจ	17	8.5
พนักงานบริษัทเอกชน	23	11.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างกลุ่มนี้ส่วนมากมีอาชีพรับราชการ รองลงมาคือนักเรียน นักศึกษา และพนักงานบริษัทเอกชน

รายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 6 ผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์ตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้/เดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5,000 บาทหรือน้อยกว่า	25	12.5
5,001 - 7,500 บาท	38	19.0
7,501 - 10,000 บาท	27	13.5
10,001 - 12,500 บาท	31	15.5
12,501 - 15,000 บาท	24	12.0
15,001 - 17,500 บาท	14	7.0
17,501 - 20,000 บาท	17	8.5
20,001 บาทขึ้นไป	24	12.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า รายได้ต่อเดือนในขณะนั้นของกลุ่มผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์ตัวอย่าง มีการกระจายใกล้เคียงกันในแต่ละระดับ แต่กลุ่มใหญ่ที่สุดมีรายได้ต่อเดือน 5,001-7,500 บาท

สถานที่ซื้อสินค้าตัดกรรมไทย

ตารางที่ 7 ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง จำแนกตามสถานที่ซื้อสินค้าตัดกรรมไทย

สถานที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ห้างสรรพสินค้าทั่วไป	40	20.0
ร้านจำหน่ายสินค้าไทย	56	28.0
สถานที่ท่องเที่ยว	104	52.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า สถานที่ที่ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างนิยมซื้อสินค้าตัดกรรม คือสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ไป รองลงมาคือ ร้านจำหน่ายสินค้าไทย และห้างสรรพสินค้าทั่วไป ตามลำดับ

สาเหตุที่ซื้อสินค้าหัตถกรรมไทย

ตารางที่ 8 ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามสาเหตุที่ซื้อสินค้าหัตถกรรมไทย

สาเหตุที่ซื้อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชอบสินค้าหัตถกรรมไทย	139	69.5
ต้องการสนับสนุนสินค้าพื้นเมือง	61	30.5
ซื้อตามคนอื่น	-	-
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า สาเหตุที่ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างส่วนใหญ่ซื้อสินค้าหัตถกรรมไทยคือมีความชอบสินค้าหัตถกรรมไทย รองลงมาคือ ซื้อเพราะต้องการสนับสนุนสินค้าพื้นเมือง

ประโยชน์ของการซื้อสินค้าที่ตถกรรมไทย

ตารางที่ 9 ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจำแนกตามประโยชน์ของการซื้อสินค้าที่ตถกรรมไทย

ประโยชน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช้เอง	83	41.5
เก็บสะสม	35	17.5
เป็นของฝาก	82	41.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่ซื้อสินค้าที่ตถกรรมเพื่อนำไปใช้เองและเป็นของฝาก

สินค้าที่ตกกรรมไทยที่นิยมซื้อ

ตารางที่ 10 ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจำนวนมากตามสินค้าที่ตกกรรมไทยที่นิยมซื้อ 3 อันดับแรก

สินค้าที่ตกกรรมไทย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เครื่องหนัง	29	4.84
เครื่องจักสาน	74	12.31
ดอกไม้ประดิษฐ์	33	5.50
เครื่องเงินและดีบุก	73	12.17
ผลิตภัณฑ์จากไม้	75	12.50
เครื่องปั้นดินเผา เซรามิก	77	12.84
ผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย	96	16.00
ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหม	80	13.34
ผ้าและผลิตภัณฑ์ผ้าอื่น ๆ	63	10.50

จากตารางที่ 10 พบว่า สินค้าที่ตกกรรมไทย ที่ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างกลุ่มนี้ นิยมซื้อมากที่สุด คือ ผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย รองลงมาคือ ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหม เครื่องปั้นดินเผา เซรามิก ผลิตภัณฑ์จากไม้ เครื่องจักสาน เครื่องเงินและดีบุก ตามลำดับ

ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี

ความพึงพอใจด้านรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอย

ด้านรูปแบบ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจด้านรูปแบบในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
กระเป๋าสาน	3.42	มาก
ซองเอนกประสงค์	3.05	ปานกลาง
ปกสมุดบันทึก	3.54	มาก
ปลอกหมอนอิง	3.57	มาก
ภาพแขวนผนัง	3.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 ซึ่งแสดง ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมิน ด้านรูปแบบที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือ ปลอกหมอนอิง รองลงมาคือ ปกสมุดบันทึก และกระเป๋าสาน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528) ผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชนิด ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ส่วนภาพแขวนผนังและซอง เอนกประสงค์ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ พบว่า ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง ได้รับความพึงพอใจสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง มีรูปแบบเรียบง่าย ใช้ได้กับทุกสถานที่เป็นทั้งการตกแต่ง และการใช้งานมีความแปลกแตกต่างจากรูปแบบของหมอนอิงทั่วไป คือ มีความเป็นไทย

ส่วนผลิตภัณฑ์กสมุดบันทึก และผลิตภัณฑ์กระเป๋าเอกสารได้รับความค่าเฉลี่ย
พึงพอใจมากรองลงมา อาจเป็นเพราะผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีรูปแบบหลากหลายในท้องตลาดให้
เลือกได้ตามความพึงพอใจ ทำให้ผู้บริโภคต้องการรูปแบบที่เรียบง่าย ทนทาน และ ไม่ต้อง
ระมัดระวังการใช้และดูแลรักษา

สำหรับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ภาพแขวนผนัง และผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์ ที่ได้รับ
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 นี้มีรูปแบบไม่ดึงดูดใจ
เช่น รูปแบบของของเอนกประสงค์ควรมีฝาปิด เพื่อกันของหล่น และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ภาพ
แขวนผนังยังไม่สะดุดตาเท่าที่ควร

ทั้งนี้จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ พบว่า รูปแบบที่แตกต่างกันของผลิตภัณฑ์จากผ้าจกมีผลต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	42.03	4	10.51	24.56**
ภายในกลุ่ม	426.36	995	0.43	
ทั้งหมด	468.39	999		

$$F_{.01}(4,995) = 3.32$$

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD)

เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านรูปแบบในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
กระ เป้า เอกสารกับซอง เอนกประสงค์	3.42-3.05	0.37 *
กระ เป้า เอกสารกับปกสมุดบันทึก	3.42-3.54	-0.12
กระ เป้า เอกสารกับปกลอกหมอนอิง	3.42-3.57	-0.15
กระ เป้า เอกสารกับภาพชวนผนัง	3.42-3.18	0.24
ซอง เอนกประสงค์กับปกสมุดบันทึก	3.05-3.54	-0.49 **
ซอง เอนกประสงค์กับปกลอกหมอนอิง	3.05-3.57	-0.52 **
ซอง เอนกประสงค์กับภาพชวนผนัง	3.05-3.18	-0.13
ปกสมุดบันทึกกับปกลอกหมอนอิง	3.54-3.57	-0.03
ปกสมุดบันทึกกับภาพชวนผนัง	3.54-3.18	0.36 *
ปกลอกหมอนอิงกับภาพชวนผนัง	3.57-3.18	0.39 *

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (> 0.314)

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (> 0.441)

จากตารางที่ 13 แสดงผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านรูปแบบในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ พบว่าผลต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างซอง เอนกประสงค์กับปกสมุดบันทึก ระหว่างซอง เอนกประสงค์กับปกลอกหมอนอิง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างกระ เป้า เอกสารกับซอง เอนกประสงค์ ระหว่างปกสมุดบันทึกกับภาพชวนผนัง ระหว่างปกลอกหมอนอิงกับภาพชวนผนัง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านขนาด

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจด้านขนาดในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
กระเป๋าเอกสาร	3.44	มาก
ซองเอนกประสงค์	3.05	ปานกลาง
ปกสมุดบันทึก	3.50	มาก
ปกลอกหมอนอิง	3.60	มาก
ภาพแขวนผนัง	3.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจด้านขนาดของกลุ่มผู้ประเมิน ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีชนิดต่าง ๆ พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือปกลอกหมอนอิง รองลงมาคือปกสมุดบันทึกและกระเป๋าเอกสาร เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528) พบว่า ผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชนิด มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนภาพแขวนผนัง และซองเอนกประสงค์มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ด้านขนาดของผลิตภัณฑ์ พบว่า ผลิตภัณฑ์ปกลอกหมอนอิงได้รับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผลิตภัณฑ์ปกลอกหมอนอิง มีขนาดได้มาตรฐาน สัดส่วนพอเหมาะกับการใช้งานที่ ตั้งวาง ทำให้สถานที่นั้นมีความเด่น และสวยงามขึ้น

ส่วนผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก และผลิตภัณฑ์กระเป๋าเอกสารได้รับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก รองลงมาตามลำดับ อาจเป็นเพราะขนาดของกระดาษที่ใช้กับผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก มีขนาดเล็กกว่า ขนาดมาตรฐานของกระดาษ A4 แต่ขนาดของผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก ก็มีขนาดพอเหมาะ และสะดวกกับการนำไปใช้ ซึ่งขนาดของกระเป๋าเอกสารมีขนาดใหญ่ไม่เหมาะกับสุภาพสตรี

สำหรับขนาดของผลิตภัณฑ์ภาพขาวผนัง และผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์ที่ได้รับ ความพึงพอใจในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะผลิตภัณฑ์ภาพขาวผนังมีขนาดใหญ่เกินไป โดยกลุ่ม ผู้ประเมินได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรลดความกว้าง และ เพิ่มความยาวของผลิตภัณฑ์ภาพขาวผนัง ส่วนขนาดของผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์ยังไม่ได้มาตรฐาน ขนาดใหญ่เกินไปสำหรับใส่ของ เช่น แว่นตา แต่มีช่องใส่เครื่องเขียนแคบเกินไป

ทั้งนี้จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านขนาดของ ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ พบว่า ขนาดที่แตกต่างกันของผลิตภัณฑ์จากผ้าจก มีผลต่อความพึงพอใจอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านขนาดของ ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	51.48	4	12.87	32.18**
ภายในกลุ่ม	401.30	995	1.21	
ทั้งหมด	452.78	999		

$$F_{.01}(4,995) = 3.32$$

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD)

เพื่อวัดความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจด้านขนาดในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
กระเป๋าสารกับซองเอนกประสงค์	3.44-3.05	0.39 *
กระเป๋าสารกับปกสมุดบันทึก	3.44-3.50	-0.06
กระเป๋าสารกับปลอกหมอนอิง	3.44-3.60	-0.16
กระเป๋าสารกับภาพชวนผนัง	3.44-3.08	0.36 *
ซองเอนกประสงค์กับปกสมุดบันทึก	3.05-3.50	-0.45 *
ซองเอนกประสงค์กับปลอกหมอนอิง	3.05-3.60	-0.55 **
ซองเอนกประสงค์กับภาพชวนผนัง	3.05-3.08	-0.03
ปกสมุดบันทึกกับปลอกหมอนอิง	3.50-3.60	-0.10
ปกสมุดบันทึกกับภาพชวนผนัง	3.50-3.08	0.42 *
ปลอกหมอนอิงกับภาพชวนผนัง	3.60-3.08	0.52 **

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (> 0.348)

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (> 0.487)

จากตารางที่ 16 แสดงผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านขนาดในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ พบว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างซองเอนกประสงค์กับปลอกหมอนอิง ระหว่างปลอกหมอนอิงกับภาพชวนผนัง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างกระเป๋าสารกับซองเอนกประสงค์ ระหว่างกระเป๋าสารกับปกสมุดบันทึก ระหว่างปกสมุดบันทึกกับภาพชวนผนัง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านประโยชน์ใช้สอย

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
กระเป๋าเอกสาร	3.50	มาก
ซองเอนกประสงค์	2.88	ปานกลาง
ปกสมุดบันทึก	3.41	มาก
ปลอกหมอนอิง	3.60	มาก
ภาพแขวนผนัง	2.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมินที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี ด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือ ปลอกหมอนอิง รองลงมาคือ กระเป๋าเอกสาร และปกสมุดบันทึก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528) พบว่าผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชนิด มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนซองเอนกประสงค์และภาพแขวนผนังค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ พบว่า ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิงได้รับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิงมีประโยชน์ใช้สอยหลายด้าน เช่น ใช้หนุนนอน นั่งพิง กอดเล่น และใช้ตกแต่งสถานที่ให้สวยงาม

ส่วนผลิตภัณฑ์กระเป๋าเอกสาร และผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก ได้รับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก รองลงมา อาจเป็นเพราะผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 นี้ เหมาะสำหรับการใช้ในบางโอกาสเท่านั้น เช่น ใช้ในการประชุมสัมมนา

สำหรับประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์ และผลิตภัณฑ์ภาพชวนฝัน ที่ได้รับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะลักษณะการนำไปใช้งานของผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์ไม่เด่นชัด และผลิตภัณฑ์ภาพชวนฝัน มีประโยชน์ใช้สอยเพียงแค่ตกแต่งสถานที่ให้สวยงามแต่เพียงอย่างเดียว

ทั้งนี้จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ พบว่า ประโยชน์ใช้สอยที่แตกต่างกันของผลิตภัณฑ์จากผ้าจกมีผลต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	107.93	4	26.98	62.74**
ภายในกลุ่ม	429.51	995	0.43	
ทั้งหมด	537.44	999		

$$F_{.01}(4,995) = 3.32$$

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านประโยชน์ใช้สอยในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
กระเป๋าสารกับซองเอนกประสงค์	3.50-2.88	0.62 *
กระเป๋าสารกับปกสมุดบันทึก	3.50-3.41	0.09
กระเป๋าสารกับปกลอกหมอนอิง	3.50-3.60	-0.10
กระเป๋าสารกับภาพชวนผนัง	3.50-2.81	0.69 *
ซองเอนกประสงค์กับปกสมุดบันทึก	2.88-3.41	-0.53 *
ซองเอนกประสงค์กับปกลอกหมอนอิง	2.88-3.60	-0.72 **
ซองเอนกประสงค์กับภาพชวนผนัง	2.88-2.81	0.07
ปกสมุดบันทึกกับปกลอกหมอนอิง	3.41-3.60	-0.19
ปกสมุดบันทึกกับภาพชวนผนัง	3.41-2.81	0.60 *
ปกลอกหมอนอิงกับภาพชวนผนัง	3.60-2.81	0.79 **

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (> 0.506)

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (> 0.710)

จากตารางที่ 19 แสดงผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ พบว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างซองเอนกประสงค์กับปกลอกหมอนอิง ระหว่างปกลอกหมอนอิงกับภาพชวนผนัง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างกระเป๋าสารกับซองเอนกประสงค์ ระหว่างกระเป๋าสารกับภาพชวนผนัง ระหว่างซองเอนกประสงค์กับปกสมุดบันทึก ระหว่างปกสมุดบันทึกกับภาพชวนผนัง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในด้านรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอย ของผลิตภัณฑ์ จากผู้จากราชบุรีรวมกัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ผลิตภัณฑ์ คือ ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง ผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก และผลิตภัณฑ์กระเป๋าเอกสาร ส่วนผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์ และผลิตภัณฑ์ภาพแขวนผนัง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง ได้รับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยความ พึงพอใจสูงสุดเป็นอันดับ 1 ทั้ง 3 ด้าน แสดงว่า ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิงมีรูปแบบเรียบง่าย ขนาดได้สัดส่วนพอเหมาะ และมีประโยชน์ใช้สอยหลายด้าน คือเป็นทั้งการตกแต่ง และการใช้ งาน ดังที่ ขจีจรัส และ วาสนา (2530) กล่าวว่า หมอนมีประโยชน์หลายอย่าง เราใช้หมอน สำหรับหนุนนอน นั่งพิง กอดเล่น และที่สำคัญเราใช้หมอนแต่งห้องธรรมดา ๆ ให้ดูสดใสสวยงาม ขึ้น หมอนใช้ได้กับทุกที่ในบ้านจะวางตรงไหนก็ดูเหมาะสม และทำให้จุดนั้นสวยงามน่าสนใจขึ้น เช่น จัดวางอยู่บนโซฟา วางอยู่บนพื้นห้อง อิงแอบอยู่บนเตียง บนม้านั่งยาว หรือจะวางกระจัด กระจ่ายอยู่บนพื้นเฉลี่ยง หรือระเปียง ก็ดูดีไปทั้งนั้น

ส่วนผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก ได้รับความพึงพอใจ ด้านรูปแบบ และขนาดในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 2 แต่ในด้านประโยชน์ใช้สอยมีค่าเฉลี่ยพึงพอใจมากเป็น อันดับ 3 รองจากผลิตภัณฑ์กระเป๋าเอกสาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบของผลิตภัณฑ์ปกสมุด บันทึกได้มาตรฐาน ตำแหน่งในการวางสายผ้าจก ลงตัว เหมาะสม มีขนาดพอเหมาะ สะดวก ในการหยิบจับ และพกพา ในด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์กระเป๋าเอกสาร ที่ได้รับค่า เฉลี่ยความพึงพอใจมากกว่าผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก อาจเนื่องมาจากการใช้งาน ผลิตภัณฑ์กระเป๋า เอกสารมีประโยชน์ใช้สอยดีกว่า สามารถบรรจุสิ่งของต่าง ๆ ได้มากกว่า เช่น ใช้ใส่เอกสาร เครื่องเขียน กระเป๋าต่างค์ หรือสิ่งของอื่น ๆ ในการประชุม สัมมนา ได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ทั้งผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก และ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเอกสารต่างก็ได้รับความพึงพอใจ ด้านรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง

สำหรับผลิตภัณฑ์ภาพขวนมนั่ง ซึ่งกลุ่มผู้ประเมินมีความพึงพอใจในด้านรูปแบบและขนาดในระดับปานกลาง แม้จะมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากกว่าผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านรูปแบบและขนาดในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่ผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์ก็ยังมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยมากกว่าผลิตภัณฑ์ภาพขวนมนั่ง ทั้งนี้ จากข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ประเมิน ให้ความเห็นว่าผลิตภัณฑ์ภาพขวนมนั่ง ควรลดความกว้างลง และเพิ่มความยาว รูปแบบ ขนาดและลักษณะของผลิตภัณฑ์ยังไม่สะดวกตา รูปแบบของเอนกประสงค์ยังไม่ถูกใจ ควรออกแบบให้มีฝาปิดให้เรียบร้อย ขนาดของผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์ ยังไม่ได้มาตรฐาน ประโยชน์ใช้สอยหรือลักษณะการนำไปใช้ไม่เด่นชัด หากนำไปใส่แว่นตา ขนาดของช่อง มีขนาดใหญ่กว่าแว่นตามาก หากนำไปใช้ใส่เครื่องเขียน อาจทำให้สิ่งของที่ต้องการบรรจุภายในของตกหล่นได้ อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ประเมินมีความเห็นว่า ผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์ มีประโยชน์ใช้สอยมากกว่าผลิตภัณฑ์ภาพขวนมนั่ง ซึ่งผลิตภัณฑ์ภาพขวนมนั่งมีประโยชน์ใช้สอยในด้านการประดับตกแต่งสถานที่ให้สวยงามเท่านั้น

ในการออกแบบงานศิลปหัตถกรรมนั้น บุญเรือน (2532) กล่าวว่า จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยให้มากที่สุด รูปแบบเรียบง่าย แต่จะต้องแข็งแรง มีความแปลกใหม่อยู่เสมอ ลัดส่วนดี และมีความสวยงามเหมาะสมกับการนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนะ (2523) กล่าวว่า การออกแบบต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ และมีความสวยงามเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย เป็นแบบง่าย ๆ เรียบ ๆ มีลัดส่วนดี เหมาะกับวัสดุที่ประกอบและกรรมวิธีในการผลิต

ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผ้าจากราชบุรีที่ทำจากผ้าจกต่าง ๆ

ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าจกสายกาบซ้อนหัก

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจ ในผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ทำจากผ้าจกสายกาบซ้อนหัก

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
กระเป๋ เอกสาร	3.66	มาก
ซอง เอนกประสงค์	3.42	มาก
ปกสมุดบันทึก	3.52	มาก
ปลอกหมอนอิง	3.55	มาก
ภาพชวนผนัง	3.38	มาก

จากตารางที่ 20 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมินที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีชนิดต่าง ๆ โดยใช้ผ้าจกสายกาบซ้อนหักเป็นส่วนตกแต่ง พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือ กระเป๋ เอกสาร รองลงมาคือ ปลอกหมอนอิง ปกสมุดบันทึก ซอง เอนกประสงค์ และภาพชวนผนัง ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528) พบว่าผลิตภัณฑ์จากผ้าจกสายกาบซ้อนหักทั้ง 5 ชนิด สร้างความพึงพอใจระดับมาก

ดังนั้นจึงสามารถใช้สายกาบซ้อนหัก ตกแต่งได้กับทุกผลิตภัณฑ์ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าสายกาบซ้อนหัก ที่ตกแต่งบนผลิตภัณฑ์กระเป๋ เอกสาร จะมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงกว่าผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบของกระเป๋ เอกสารเหมาะสมกับสายที่มีขนาดพอเหมาะ ความกว้างของสายไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจากลายกาบซ้อนหัก พบว่า ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจากลายกาบซ้อนหักสร้างความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจากลายกาบซ้อนหัก

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	10.00	4	2.50	7.35**
ภายในกลุ่ม	345.92	995	0.35	
ทั้งหมด	355.92	999		

$$F_{.01}(4,995) = 3.32$$

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายกาบช้อนหัก

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
กระเป๋าสารกับซอง เอนกประสงค์	3.66-3.42	0.24 **
กระเป๋าสารกับปกสมุดบันทึก	3.66-3.52	0.14
กระเป๋าสารกับปกลอกหมอนอิง	3.66-3.55	0.11
กระเป๋าสารกับภาพขวณฉิ่ง	3.66-3.38	0.28 **
ซอง เอนกประสงค์กับปกสมุดบันทึก	3.42-3.52	-0.10
ซอง เอนกประสงค์กับปกลอกหมอนอิง	3.42-3.55	-0.13
ซอง เอนกประสงค์กับภาพขวณฉิ่ง	3.42-3.38	0.04
ปกสมุดบันทึกกับปกลอกหมอนอิง	3.52-3.55	-0.03
ปกสมุดบันทึกกับภาพขวณฉิ่ง	3.52-3.38	0.14
ปกลอกหมอนอิงกับภาพขวณฉิ่ง	3.55-3.38	0.17 *

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (> 0.153)

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (> 0.214)

จากตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายกาบช้อนหัก พบว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่าง กระเป๋าสาร กับซอง เอนกประสงค์ ระหว่างกระเป๋าสารกับภาพขวณฉิ่ง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างปกลอกหมอนอิงกับภาพขวณฉิ่ง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าจกลายดอกเขีย

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายดอกเขีย

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
กระเป๋าเอกสาร	3.52	มาก
ซองเอนกประสงค์	3.38	มาก
ปกสมุดบันทึก	3.47	มาก
ปลอกหมอนอิง	3.58	มาก
ภาพแขวนผนัง	3.46	มาก

จากตารางที่ 23 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมินที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีชนิดต่าง ๆ ใช้ผ้าจกลายดอกเขียเป็นส่วนตกแต่ง พบว่าผลิตภัณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือ ปลอกหมอนอิง รองลงมาคือ กระเป๋าเอกสาร ปกสมุดบันทึก ภาพแขวนผนังและซองเอนกประสงค์ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528) พบว่า ผลิตภัณฑ์จากผ้าจกทั้ง 5 ชนิด สร้างความพึงพอใจระดับมาก ทำให้สามารถใช้ลายดอกเขีย ตกแต่งได้กับทุกผลิตภัณฑ์ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ลายดอกเขียที่ตกแต่งบนผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง จะมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงกว่าผลิตภัณฑ์อื่น ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ลายดอกเขียเมื่ออยู่บนผลิตภัณฑ์ตามแนวนอน จะสวยเด่นและสะดุดตากว่าลายดอกเขียที่อยู่บนผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ตามแนวตั้ง

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายดอกเขีย พบว่า ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายดอกเขียสร้างความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายดอกเขีย

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4.83	4	1.27	3.41**
ภายในกลุ่ม	352.85	995	0.35	
ทั้งหมด	357.68	999		

$$F_{.01}(4,995) = 3.32$$

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD)

เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจาก
ผ้าจกลายดอกเขีย

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
กระเป๋าสารกกับซองเอนกประสงค์	3.52-3.38	0.14 *
กระเป๋าสารกกับปกสมุดบันทึก	3.52-3.47	0.05
กระเป๋าสารกกับปลอกหมอนอิง	3.52-3.58	-0.06
กระเป๋าสารกกับภาพชวนฝัน	3.52-3.46	0.06
ซองเอนกประสงค์กับปกสมุดบันทึก	3.38-3.47	-0.09
ซองเอนกประสงค์กับปลอกหมอนอิง	3.38-3.58	-0.20 **
ซองเอนกประสงค์กับภาพชวนฝัน	3.38-3.46	-0.08
ปกสมุดบันทึกกับปลอกหมอนอิง	3.47-3.58	-0.11
ปกสมุดบันทึกกับภาพชวนฝัน	3.47-3.46	0.01
ปลอกหมอนอิงกับภาพชวนฝัน	3.58-3.46	0.12

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (> 0.138)

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (> 0.143)

จากตารางที่ 25 แสดงผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายดอกเขีย พบว่าผลต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่าง ซองเอนกประสงค์กับปลอกหมอนอิง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างกระเป๋าสารกกับซองเอนกประสงค์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าจกสายหักนกคู่

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกสายหักนกคู่

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
กระเป๋าเอกสาร	3.38	มาก
ซองเอนกประสงค์	3.20	ปานกลาง
ปกสมุดบันทึก	3.40	มาก
ปลอกหมอนอิง	3.46	มาก
ภาพขวนผนัง	3.42	มาก

จากตารางที่ 26 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมินที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี โดยใช้สายหักนกคู่เป็นส่วนตกแต่ง พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือปลอกหมอนอิง รองลงมาคือภาพขวนผนัง ปกสมุดบันทึก และกระเป๋าเอกสาร ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528) พบว่า ผลิตภัณฑ์จากผ้าจกทั้ง 4 ชนิด สร้างความพึงพอใจระดับมาก ส่วนซองเอนกประสงค์มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

เนื่องจาก สายหักนกคู่เป็นสายที่มีขนาดใหญ่กว่าสายดอกเซียและสายกาบซ้อนหัก เมื่อนำไปตกแต่งบนผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก เช่น ผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์ จะทำให้สายดูใหญ่กว่าขนาดของผลิตภัณฑ์

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายหัตถนาคู้ พบว่า ผลลัพธ์ที่ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายหัตถนาคู้สร้างความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายหัตถนาคู้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	7.46	4	1.86	4.24**
ภายในกลุ่ม	437.89	995	0.44	
ทั้งหมด	445.35	999		

$$F_{.01}(4,995) = 3.32$$

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายหักนกคู่

ชนิดผลิตภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
กระ เป้า เอกสารกับซอง เอนกประสงค์	3.38-3.20	0.18 *
กระ เป้า เอกสารกับปกสมุดบันทึก	3.38-3.40	-0.02
กระ เป้า เอกสารกับปกลอกหมอนอิง	3.38-3.46	-0.08
กระ เป้า เอกสารกับภาพชวนผนัง	3.38-3.42	-0.04
ซอง เอนกประสงค์กับปกสมุดบันทึก	3.20-3.40	-0.20 *
ซอง เอนกประสงค์กับปกลอกหมอนอิง	3.20-3.46	-0.26 *
ซอง เอนกประสงค์กับภาพชวนผนัง	3.20-3.42	-0.22 *
ปกสมุดบันทึกกับปกลอกหมอนอิง	3.40-3.46	-0.06
ปกสมุดบันทึกกับภาพชวนผนัง	3.40-3.42	-0.02
ปกลอกหมอนอิงกับภาพชวนผนัง	3.46-3.42	0.04

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (> 0.138)

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (> 0.194)

จากตารางที่ 28 แสดงผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกลายหักนกคู่ พบว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ระหว่างซอง เอนกประสงค์กับปกสมุดบันทึก ระหว่างซอง เอนกประสงค์กับปกลอกหมอนอิง ระหว่างซอง เอนกประสงค์กับภาพชวนผนัง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างกระ เป้า เอกสารกับซอง เอนกประสงค์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกสายกาบซ้อนหักสายดอกเซีย และสายหักนกคู่ พบว่า กลุ่มผู้ประเมินมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 สาย ยกเว้น ผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์สายหักนกคู่ เพียงผลิตภัณฑ์เดียวที่กลุ่มผู้ประเมินมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสายหักนกคู่ เป็นสายที่มีขนาดใหญ่กว่าสายกาบซ้อนหักและสายดอกเซีย เมื่อนำสายหักนกคู่มาตกแต่ง บนผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก ทำให้ดูไม่เหมาะสม สายดูใหญ่กว่าขนาดของผลิตภัณฑ์ แต่เมื่อนำสายหักนกคู่มาตกแต่งบนผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่ เช่น ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง กลับได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด เป็นอันดับ 1

ความพึงพอใจด้านความเหมาะสม (ขนาดและสมดุล) ของลายในผลิตภัณฑ์ผ้าจากราชบุรีชนิดต่าง ๆ

ผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาน

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์
กระเป๋าสาน

ลายผ้าจก	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
ลายกาบซ้อนหัก	3.68	มาก
ลายดอกเซีย	3.38	มาก
ลายหักนกคู่	3.48	มาก

จากตารางที่ 29 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมิน
ที่มีต่อกระเป๋าสานที่ทำจากผ้าจกต่าง ๆ พบว่า กระเป๋าสานลายกาบซ้อนหักมี
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือ กระเป๋าสานลายหักนกคู่ และกระเป๋าสาน
ลายดอกเซีย ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528)
ผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานทั้ง 3 ลาย สร้างความพึงพอใจระดับมาก

ทั้งนี้ เพราะผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานลายกาบซ้อนหัก และผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาน
ลายหักนกคู่ มีขนาดและความสมดุลของลายบนผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมสวยงาม ส่วนผลิตภัณฑ์
กระเป๋าสานลายดอกเซีย เป็นผลิตภัณฑ์ที่ขาดความสมดุลของลาย ทำให้ดูไม่เหมาะสม
และขาดความสวยงาม จึงได้รับความพึงพอใจมากรองจากลายกาบซ้อนหัก และลายหักนกคู่

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์กระเป๋าเอกสาร พบว่า ผ้าจากราชบุรีแต่ละลายที่นำมาตกแต่งกระเป๋าเอกสาร ทำให้เกิดความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของลายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์กระเป๋าเอกสาร

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	9.60	2	4.80	14.20**
ภายในกลุ่ม	202.23	597	0.33	
ทั้งหมด	211.83	599		

$$F_{.01}(2,597) = 4.61$$

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจในความเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาน

สายผ้าจก	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
สายกางซ้อนหักกับสายดอกเซีย	3.68-3.38	0.30 *
สายกางซ้อนหักกับสายหักนกคู่	3.68-3.48	0.20
สายดอกเซียกับสายหักนกคู่	3.38-3.48	-0.10

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (> 0.272)

จากตารางที่ 31 แสดงผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของความเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาน พบว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างสายกางซ้อนหักกับสายดอกเซียมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์

ตารางที่ 32 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์

ลายผ้าจก	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
ลายกาบซ้อนหัก	3.43	มาก
ลายดอกเซีย	3.32	มาก
ลายหักนกคู่	2.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 32 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมินที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์ ที่ทำจากผ้าจกราชบุรีลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันคือ ของ เอนกประสงค์ พบว่า ของเอนกประสงค์ลายกาบซ้อนหักมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือ ของเอนกประสงค์ลายดอกเซีย เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528) พบว่า ผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนของ เอนกประสงค์ลายหักนกคู่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้เพราะของ เอนกประสงค์ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก ไม่เหมาะสมกับลายหักนกคู่ที่มีลักษณะลายใหญ่ จึงไม่มีความสมดุลของลายกับผลิตภัณฑ์ทำให้ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ต่างจากผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์ลายกาบซ้อนหัก และผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์ลายดอกเซีย ซึ่งได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์ พบว่า ปัจจัยราชบุรีแต่ละลายที่นำมาตกแต่งของเอนกประสงค์ ทำให้เกิดความพึงพอใจ ด้านความเหมาะสมของลายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	23.79	2	11.90	25.31**
ภายในกลุ่ม	279.65	597	0.47	
ทั้งหมด	303.44	599		

$$F_{.01}(2,597) = 4.61$$

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์

สายผ้าจก	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
สายกาบซ้อนหักกับสายดอกเซีย	3.43-3.32	0.11
สายกาบซ้อนหักกับสายหักนกคู้	3.43-2.96	0.47 *
สายดอกเซียกับสายหักนกคู้	3.32-2.96	0.36

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (> 0.429)

จากตารางที่ 34 แสดงผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจในเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ของเอนกประสงค์ พบว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างสายกาบซ้อนหักกับสายหักนกคู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลิตภัณฑ์ปอกสมุดบันทึก

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปอกสมุดบันทึก

ลายผ้าจก	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
ลายกาบซ้อนหัก	3.58	มาก
ลายดอกเซีย	3.55	มาก
ลายหักนกคู่	3.36	มาก

จากตารางที่ 35 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมินที่มีต่อผลิตภัณฑ์ปอกสมุดบันทึกที่หาจากผ้าจกราชบุรีลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันคือ ปอกสมุดบันทึก พบว่า ปอกสมุดบันทึกลายกาบซ้อนหักมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือ ปอกสมุดบันทึกลายดอกเซีย และปอกสมุดบันทึกลายหักนกคู่ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528) พบว่า ผลิตภัณฑ์ปอกสมุดบันทึกทั้ง 3 ลาย สร้างความพึงพอใจระดับมาก

เนื่องจาก ลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเซีย เมื่อนำมาตกแต่งบนผลิตภัณฑ์ปอกสมุดบันทึก พบว่า มีความสวยงามเหมาะสม ทั้งขนาดและความสมดุล ส่วนลายหักนกคู่ ลวดลายมีขนาดใหญ่ ทำให้ลายขาดความสมดุลกับขนาดของผลิตภัณฑ์

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก พบว่า ฝ่าจกราชบุรีแต่ละลายที่นำมาตกแต่งปกสมุดบันทึก ทำให้เกิดความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของลายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5.69	2	2.85	8.14**
ภายในกลุ่ม	206.30	597	0.35	
ทั้งหมด	211.99	599		

$$F_{.01}(2,597) = 4.61$$

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึก

สายผ้าจก	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
สายผ้าจก	3.58-3.55	0.03
สายกาบซ้อนหักกับสายหักนกคู่	3.58-3.36	0.22 *
สายดอกเซียกับสายหักนกคู่	3.55-3.36	0.19

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (> 0.212)

จากตารางที่ 37 แสดงผลการวิเคราะห์ Least significant difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของสายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกสมุดบันทึกพบว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างสายกาบซ้อนหักกับสายหักนกคู่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง

ตารางที่ 38 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง

ลายผ้าจก	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
ลายกาบซ้อนหัก	3.65	มาก
ลายดอกเซีย	3.63	มาก
ลายหักนกคู่	3.56	มาก

จากตารางที่ 38 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมินที่มีต่อผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิงที่ทำจากผ้าจกราชบุรีลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน คือ ปลอกหมอนอิง พบว่า ปลอกหมอนอิงลายกาบซ้อนหัก มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือ ปลอกหมอนอิงลายดอกเซีย และปลอกหมอนอิงลายหักนกคู่ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528) พบว่า ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิงทั้ง 3 ลายสร้างความพึงพอใจระดับมาก

ลายกาบซ้อนหักและลายดอกเซีย เมื่อนำมาตกแต่งบนผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิงพบว่า มีความเหมาะสมทั้งขนาดและความสมดุลของลายกับผลิตภัณฑ์ เนื่องจาก ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิงที่ทำจากลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเซีย ลายหักนกคู่ มีความพึงพอใจมากไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกหมอนอิง พบว่า ฝ้าจกราชบุรีแต่ละลายที่นำมาตกแต่งปกหมอนอิง ทำให้เกิดความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของลายไม่แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ปกหมอนอิง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1.00	2	0.50	1.47
ภายในกลุ่ม	203.52	597	0.34	
ทั้งหมด	204.52	599		

$$F_{.01}(2,597) = 4.61$$

ผลิตภัณฑ์ภาพชวนผนัง

ตารางที่ 40 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ภาพชวนผนัง

ลายผ้าจก	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
ลายกาบซ้อนหัก	3.37	มาก
ลายดอกเซีย	3.31	มาก
ลายหักนกคู่	3.37	มาก

จากตารางที่ 40 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมินที่มีต่อผลิตภัณฑ์ภาพชวนผนังที่ทำจากผ้าจกราชบุรีลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันคือภาพชวนผนัง พบว่า ภาพชวนผนังลายกาบซ้อนหัก และภาพชวนผนังลายหักนกคู่ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดเท่ากัน รองลงมาคือ ภาพชวนผนังลายดอกเซีย เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ (ประคอง, 2528) พบว่าผลิตภัณฑ์ภาพชวนผนังทั้ง 3 ลาย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

การที่ผลิตภัณฑ์ภาพชวนผนังลายกาบซ้อนหัก และลายหักนกคู่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด อาจเนื่องมาจากลายกาบซ้อนหักเป็นลายที่ได้รับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดกับทุกผลิตภัณฑ์ ส่วนลายหักนกคู่เป็นลายที่มีขนาดใหญ่ จึงมีความเหมาะสมกับขนาดและความสมดุลกับผลิตภัณฑ์นี้ซึ่งมีขนาดใหญ่ ในขณะที่ลายดอกเซียเป็นลายที่มีขนาดเล็ก จึงมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยกว่าลายทั้งสอง

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ภาพชวนฝัน พบว่า ผู้จรรยาบรรณแต่ละสาย ที่นำมาตกแต่งภาพชวนฝัน ทำให้เกิดความพึงพอใจในด้านความเหมาะสมของลายไม้แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 41

ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในความเหมาะสมของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ภาพชวนฝัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.48	2	0.24	0.48
ภายในกลุ่ม	296.02	597	0.05	
ทั้งหมด	296.50	599		

$$F_{.01}(2, 597) = 4.61$$

จากการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า ลวดลายผ้าจกราชบุรี ทั้ง 3 ลาย คือลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเขี้ยวและลายหักนกคู่ เมื่อนำมาแต่งบนผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จะมีความพึงพอใจในความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์ลายหักนกคู่ เพียงผลิตภัณฑ์เดียว ที่กลุ่มผู้ประเมินมีความพึงพอใจในความเหมาะสม (ขนาดและสมดุล) ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามให้คำแนะนำว่า ลายหักนกคู่ จะดูเด่นและมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่ เช่น ใช้ตกแต่งบนผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง หรือบนผลิตภัณฑ์ภาพแขวนผนัง แต่ไม่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก เช่น ผลิตภัณฑ์ของ เอนกประสงค์ซึ่งสัมพันธ์กับผลของชนิดผลิตภัณฑ์ต่อความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผ้าจกราชบุรีที่ทำจากผ้าจกลายต่าง ๆ

ส่วนลายที่มีความเหมาะสมกับทุกผลิตภัณฑ์ และได้รับความพึงพอใจมากมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดเป็นอันดับ 1 คือ ลายกาบซ้อนหัก ทั้งนี้จะเห็นว่าลายกาบซ้อนหักเป็นลายที่มีขนาดเล็ก ลวดลายมีความละเอียด และมีความน่าสนใจ คือมีรูปนกคู่อยู่ภายในลาย ลักษณะของลายมีความกลมกลืนต่อเนื่อง สวยงาม เด่น สะดุดตา

สำหรับลายดอกเขี้ยว เป็นลายที่มีขนาดเล็ก ลักษณะลายไม่อ่อนช้อย ขาดความกลมกลืน เมื่อนำมาตกแต่งบนผลิตภัณฑ์ จึงได้รับความพึงพอใจในระดับมากรองลงมาจากลายอื่น ๆ

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะพื้นฐานของกลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ ตัวอย่าง ศึกษาความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผ้าจากราชบุรี ด้านรูปแบบ ขนาดและประโยชน์ใช้สอย ของกลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง ศึกษาความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผ้าจากราชบุรีที่ใช้ลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเซีย และลายหักนกคู่ ของกลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง ศึกษาความพึงพอใจด้านความเหมาะสม (ขนาดและสมดุล) ของลายในผลิตภัณฑ์ผ้าจากราชบุรีชนิดต่าง ๆ

กลุ่มผู้ประเมินคือ ชาวไทยผู้สนใจผลิตภัณฑ์จากผ้าจากราชบุรี ที่ตั้งแสดงไว้โดยใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling) จำนวน 200 คน จากสถานที่จำหน่ายสินค้า หัตถกรรมไทย 4 แห่ง ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) แห่งละ 50 คน ดังนี้ ร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทยในห้างสรรพสินค้าพาราไดซ์เซ็นเตอร์ ร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทยในห้างสรรพสินค้าเวียร์เทรด เซ็นเตอร์ งานแสดงสินค้าหัตถกรรมไทยภายในกระทรวงอุตสาหกรรม งานแสดงสินค้าหัตถกรรมไทยภายในสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์

ลวดลายผ้าจากราชบุรีที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์มี 3 ลาย คือ ลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเซีย และลายหักนกคู่ ผลิตภัณฑ์จากผ้าจากราชบุรีที่ใช้ประเมินมีจำนวน 5 ชนิด คือ กระเป๋าเอกสาร ซองเอนกประสงค์ ปกสมุดบันทึก ปกหมอนอิง ภาพขวมนั่งรวมผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจากผ้าจากราชบุรีที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ประเมินความพึงพอใจทั้งสิ้น 15 ชิ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจากผ้าจกจำนวน 15 ชิ้น แบบสอบถาม ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มผู้ประเมิน และแบบประเมินผลความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นในด้านต่าง ๆ ศึกษาความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผ้าจกราชบุรี ด้านรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอย ศึกษาความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผ้าจกราชบุรีที่ทำจากผ้าจกลายต่าง ๆ และศึกษาความพึงพอใจ ด้านความเหมาะสม (ขนาดและสมดุล) ของลวดลายในผลิตภัณฑ์ผ้าจกราชบุรีชนิดต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ One Way ANOVA ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มผู้ประเมิน

กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-39 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด มีอาชีพรับราชการ รายได้ต่อเดือนในขณะนั้น มีการกระจายใกล้เคียงกันในแต่ละระดับ กลุ่มใหญ่ที่สุดมีรายได้เท่ากับ 5,001-7,500 บาท

สถานที่ที่กลุ่มผู้ประเมินนิยมไปซื้อสินค้าหัตถกรรมไทย คือ สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ไป โดยจะซื้อสินค้าหัตถกรรมไทย เนื่องจาก มีความชอบสินค้าหัตถกรรมไทย และซื้อเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้เอง ทั้งนี้สินค้าหัตถกรรมไทยที่นิยมซื้อมากที่สุด คือผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหม เครื่องปั้นดินเผา เซรามิก ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีของกลุ่มผู้ประเมิน

ผลการศึกษาความพึงพอใจในด้านรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอย พบว่า ผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีที่มีรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอยต่างกัน สร้างความพึงพอใจให้กลุ่มผู้ประเมินในระดับที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจพบว่า ผลลัพธ์ที่กระเป๋าสาร ปกสมุดบันทึกและปกหมอนอิง มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ ใช้สอยอยู่ในระดับมาก ส่วนของเอนกประสงค์และภาพชวนผนัง มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผลลัพธ์จากผ้าจกราชบุรีที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด ทั้ง 3 ด้าน คือ ปกหมอนอิง ส่วนปกสมุดบันทึก มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านรูปแบบและขนาดอยู่ในระดับมาก รองจากปกหมอนอิง สำหรับกระเป๋าสารมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมาก รองจากปกหมอนอิง ส่วนของเอนกประสงค์ และภาพชวนผนัง มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจทั้ง 3 ด้านในระดับปานกลาง

ส่วนความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกแต่ละลาย พบว่า ลวดลาย ผ้าจกราชบุรีที่ต่างกัน เมื่อนำมาทำผลิตภัณฑ์ทั้ง 5 ชนิด สร้างความพึงพอใจให้กลุ่มผู้ประเมิน ต่างกัน ดังนี้

ลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเซีย และลายหักนกคู่ เมื่อนำมาทำผลิตภัณฑ์ต่างกัน จะมีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ พบว่า ลายกาบซ้อนหักเมื่อนำมาทำผลิตภัณฑ์ทั้ง 5 ชนิด คือ ปกหมอนอิง ปกสมุดบันทึก ซองเอนกประสงค์ และภาพชวนผนัง มีค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ลายดอกเซีย เมื่อนำมาทำปกหมอนอิง กระเป๋าสาร ปกสมุดบันทึก ภาพชวนผนัง และซองเอนกประสงค์ จะมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ลายหักนกคู่ เมื่อนำมาทำผลิตภัณฑ์ปกหมอนอิง ภาพชวนผนัง ปกสมุดบันทึก และกระเป๋าสาร จะมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนของเอนกประสงค์มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความพึงพอใจในความเหมาะสม (ขนาดและสมดุล) ของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์พบว่า ลายต่าง ๆ เมื่อนำมาทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าเอกสาร ซองเอนกประสงค์ และปกสมุดบันทึกสร้างความพึงพอใจในความเหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลิตภัณฑ์ปกหมอนอิงและภาพขวนผนัง และสร้างความพึงพอใจในความเหมาะสมไม่แตกต่างกัน

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ พบว่า กระเป๋าเอกสารลายกาบซ้อนหัก ลายหักนกคู่และลายดอกเซีย จะมีความพึงพอใจด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ

ซองเอนกประสงค์ ลายกาบซ้อนหัก และลายดอกเซีย มีค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนซองเอนกประสงค์ลายหักนกคู่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ปกสมุดบันทึกลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเซีย และลายหักนกคู่ มีค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ปกหมอนอิง ลายกาบซ้อนหัก ลายดอกเซีย และลายหักนกคู่ มีค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจด้านความเหมาะสมในระดับมากตามลำดับ

ภาพขวนผนัง ลายกาบซ้อนหัก และลายหักนกคู่ มีค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนภาพขวนผนัง ลายดอกเซียมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากรองลงมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านรูปแบบ เนื่องจากการทอผ้าจกของชาวไทยวนในจังหวัดราชบุรี ทอได้ช้า และมีราคาแพง จำนวนผู้ทอลดลง ดังนั้นควรพิจารณาให้คำแนะนำในการออกแบบ เพื่อทอเป็นผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้น โดยการจัดประกวดการออกแบบจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จะทำให้ผลิตภัณฑ์จากผ้าจก มีหลายหลากรูปแบบ และพัฒนาด้านการออกแบบให้มีความทันสมัย สวยงาม สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเลือกได้อย่างอิสระ จะทำให้เกิดการขายตัวของตลาดได้
2. ด้านขนาด ควรมีขนาดที่แตกต่างกันให้เลือก เช่น กระเป๋าเอกสาร ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และเน้นในเรื่องขนาดที่ได้มาตรฐานของสินค้า และควรมีความแข็งแรง ทนทาน
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย เนื่องจากผ้าจกราชบุรีเป็นผ้าที่มีราคาแพง เมื่อนำมาทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จะต้องมีการออกแบบโดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยให้มากที่สุด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ง่าย เพื่อเป็นการเผยแพร่และรักษาเอกลักษณ์การทอผ้าจกให้คงอยู่ต่อไป
4. ด้านความเหมาะสมของลายกับผลิตภัณฑ์ จากการวิจัยจะเห็นได้ว่า ลายที่มีขนาดใหญ่ เช่น ลายหัตถ์นกคู่ ควรมีการออกแบบให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่มีเนื้อที่วางลายขนาดใหญ่ เช่นเดียวกับ ผลิตภัณฑ์ขนาดเล็ก ควรใช้ลายที่มีขนาดเล็กจะทำให้ลายเกิดความสมดุลกับขนาดของผลิตภัณฑ์

5. ควรส่งเสริมให้ผู้ทอผ้าจากราชบุรี ใช้วัสดุที่ทำจากฝ้ายหรือไหม เนื่องจากเป็นที่นิยมของตลาด สีและลวดลายรวมทั้งวัสดุที่ใช้เป็นเรื่องสำคัญ ที่จะทำให้รูปแบบของผลิตภัณฑ์มีความเด่น และเป็นที่น่าสนใจ

6. ลักษณะการทอผ้าจากที่ทอเพื่อนำไปทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อาจมีผลต่อวัฒนธรรมการทอแบบดั้งเดิม ดังนั้นจึงควรมีการพิจารณาในการผลิต และสนับสนุนการทอแบบดั้งเดิมไว้ด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยนี้เป็นการสนับสนุนให้มีการศึกษาความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ อีก เช่น ผลิตภัณฑ์สำหรับการตกแต่งสถานที่ ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ต่าง ๆ

2. ควรมีการทดลองผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน แต่มีการวางลายในตำแหน่งต่าง ๆ กัน

3. ควรทำการวิจัยในท้องถิ่น และกลุ่มผู้ทอแหล่งอื่น ๆ เช่น บ้านหาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย หรือที่ อ.ลอง จ.แพร่

4. เพื่อเป็นการลดขั้นตอนการผลิต เป็นการประหยัดเวลาและวัสดุในการทอ จึงควรนำผ้าทอของไทยประเภทอื่น ๆ มาทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อสำรวจความพึงพอใจ เช่น ผ้าแพรวา ผ้ามัดหมี่ และผ้าลายน้ำไหล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ บุษปวนิช. 2536. สำนับนกลิ่นไหมยวนล้านนาไทยพลัดถิ่น. ซิลค์ 1 (4) : 84-91.
- กัญญา ชุณหศิริรักษ์. 2531. หัตถกรรมไทยอนาคตสดใสปีศิลปหัตถกรรมไทย. อุตสาหกรรมสาร 31 (11) : 12-21.
- เกษมศักดิ์ วิชิตเชื้อ. 2524. หัตถกรรมพื้นบ้านกับการพัฒนาชนบท. อุตสาหกรรมสาร 24 (5) : 3-24.
- ขจีจรัส ภิรมย์ธรรมศิริ และวาสนา แสงดี. 2530. เทคนิคการตัดเย็บและประดิษฐ์หมอน. สำนักพิมพ์ยูไนเต็ดยุค, กรุงเทพฯ. 156 น.
- คณะสังคมศาสตร์. 2533. การติดตามและประเมินผลโครงการปีศิลปหัตถกรรมไทย 2531-2532. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ. 135 น.
- คณิงสุช นพคุณ. 2525. ความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมหัตถกรรม. อุตสาหกรรมสาร 25 (7) : 24-30.
- จิตสรา ชำชอง. 2526. สมเด็จพระนางเจ้าฯ ของเรากับการตลาด. วารสารเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ 10 (3) : 72-83.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534. โครงการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวในเรื่องของการซื้อสินค้าของที่ระลึก ปี 2533. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ. 138 น.

5. ควรทำการศึกษาความพึงพอใจกับกลุ่มอื่น เช่น ศึกษาความต้องการระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทย กับชาวต่างประเทศ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าจกราชบุรี
6. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผ้าจกราชบุรี
7. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ทอผ้าจกในจังหวัดต่าง ๆ ในกรณีของการทอเพื่อทำเป็นผลิตภัณฑ์ เปรียบเทียบกับวิธีการทอที่ทำอยู่ในปัจจุบัน

- ชูศรี เทพประทุม. 2534. โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ. กรมส่งเสริม
อุตสาหกรรม, กรุงเทพฯ. 67 น.
- ทรงศักดิ์ ปรากฏัดนากุล และ แพทย์เซีย นันทนา. 2533. ผ้าโบราณแห่งนครเชียงใหม่.
โครงการสงวนรักษา และจัดพิพิธภัณฑ์ผ้าไทยโบราณภาคเหนือ, กรุงเทพฯ. 91 น.
- ทักษิณ ทวี. 2537. ผ้าจกไทยวนจากล้านนามาราชบุรี. ไทย เอ็กซ์เพรสชั่น
5 (3) : 44-46.
- ธนาคารเอเซียจำกัด. 2535. มุลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ. บริษัทโรงพิมพ์ตะวันออกจำกัด, กรุงเทพฯ. 425 น.
- บริษัท เมจิกไลน์ จำกัด. ม.ป.ป. สิ่งทอไทย. บริษัทเดอะลีเบอร์เรเตอร์ จำกัด,
กรุงเทพฯ. 79 น.
- บุญเรือน แก้วพุ่มรังษี. 2532. ศิลปหัตถกรรม. สำนักส่งเสริมวิชาการสหวิทยาลัย
พุทธชินราชวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม, พิษณุโลก. 254 น.
- ประคอง วรรณสุด. 2528. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. บริษัท ศูนย์หนังสือ
ดร.ศรีสง่า จำกัด, ปทุมธานี. 340 น.
- ประเสริฐ ศิลรัตน์. 2531. ของที่ระลึก. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
84 น.
- ปรากฏัว (นามแฝง). 2531. ในสีเส้นเส้นสายของลายผ้า. กิณี 5 (5) : 19-22.

พงศ์ศิริ นาคพงศ์. 2536. อันเนื่องมาจากกลดลายและสีสันบนผืนผ้าไทยพื้นเมืองในภาคกลาง, น. 9-10. ใน เอกสารประกอบการสัมมนา ผ้า : มรดกร่วมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.

พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา. 2534. ทำอย่างไรจะให้ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของเรามีคุณค่า น่าดูน่าใช้ และขายได้. อุตสาหกรรมสาร (34) 4 : 61-63.

เพียว อุ่นศิริ, สุจิตรา มอร์แกน, ถวัลย์ พงษ์ชนะ, ชนะ สวัสดิ์, ชาตรี สำริดธรรม และ พลาวยาม พิภพ. ม.ป.ป. ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทยที่ควรอนุรักษ์ประเภทสิ่งทอ. กระทรวงอุตสาหกรรม, กรุงเทพฯ. 50 น.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. โรงพิมพ์ส่วนห้องนํ้า กรมการปกครอง, กรุงเทพฯ. 269 น.

รัตนะ อุทัยผล. 2523. หัตถกรรมประจำถิ่น. บพิธการพิมพ์, กรุงเทพฯ. 247 น.

ลักขณา ธนาวรรณกิจ. 2536. ผ้าจกราชบุรี. ปัญหาพิเศษปริญญาโท. ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 61 น.

วิทยา ศิริพิชญ์ตระกูล. 2537. อนาคตราชบุรีถึงคราวต้องเลือกอุตสาหกรรมหรือการท่องเที่ยว. วังจักรอุตสาหกรรม 5 (167) : 72-81.

วิบูลย์ ลีสุวรรณ, พิสิฐ เจริญวงศ์, ณัฐภัทร จันทวิษ และ สมชาย นิลอาสี. 2530. ผ้าไทยพัฒนาทางอุตสาหกรรมและสังคม. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, กรุงเทพฯ. 218 น.

- ศิริวรรณ โกญจนาท. 2531. อุตสาหกรรมในครอบครัวกระจายรายได้สู่ชนบท. วารสารเศรษฐกิจและสังคม 25 (6) : 53-60.
- ศูนย์รวมใจพิทักษ์ไทย. ม.ป.ป. สมเด็จพระ และงานศิลปาชีพ. โรงพิมพ์แพทย์, กรุงเทพฯ. 136 น.
- สมหวัง คงประยูร. ม.ป.ป. ศิลปินบ้าน. โรงพิมพ์ส่งเสริมธุรกิจ, เชียงใหม่. 267 น.
- สาคร คันธโชติ. 2528. ของที่ระลึก. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ. 76 น.
- สุมาลย์ โทมัส. 2529. ผ้าไทยและประเพณีการใช้ผ้าไทย. รายงานการวิจัยของสถาบันไทยคดีศึกษา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. 150 น.
- สุรพล อุบัติสกุล. 2528. การตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย. โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ, นครปฐม. 155 น.
- สุวรรณี ทศนาภิรมย์. 2526. การผลิตและการส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าตัดถกรมไทยประเภทเครื่องจักรสานไม้ไผ่-หวาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เสรี วังศ์ไพจิตร. 2531. ปีศิลปหัตถกรรมไทย. วารสารเศรษฐกิจและสังคม 25 (6) : 61-66.
- สำนักงานจังหวัดราชบุรี. 2535. ราชบุรี. องค์การบริหารส่วนจังหวัด, ราชบุรี.
- อุดม สมพร. 2532. ของดีเมืองราชบุรี. สำนักงานจังหวัดราชบุรี, ราชบุรี. 119 น.

- อุดม สมพร. 2536. การอนุรักษ์ศิลปะผ้าจกราชบุรีตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน, น. 1-5. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาผ้า : มรดกร่วมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- อุทุมพร หมั่นทำการ. 2532. บทบาทของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในปีศิลปหัตถกรรมไทย 2531-2532. อุตสาหกรรมสาร 32 (3) : 3-15.
- อุราวรรณ วัฒนะสุข. 2536. ความพึงพอใจที่มีต่อสื่อโอกาสปกติของสตรีสูงอายุในชมรม ผู้สูงอายุโรงพยาบาลตำรวจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- Chaplin, P. J. 1963. Dictionary of Psychology. Penguin Book, London. 651 p.
- Cheesman, P. 1988. Lao Textiles. White Lotus Co., Ltd., Bangkok. 108 p.
- Conway, S. 1992. Thai Textiles. Asia Books Co., Ltd., Bangkok. 192 p.
- Porter, L. and E. F. Lawler. 1968. Managers attitudes toward interaction episode. J. of Applied Psychology. 52 (12) : 1968. 432 p.
- Prangwatthanakun, S. and P. Naenna. 1987. Lan Na Textile Yuan Lue Lao. Amarin Printing Group Co., Ltd., Bangkok. 108 p.

ภาคผนวก

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยข้าพเจ้า ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโทภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตร-
ศาสตร์ กำลังดำเนินการศึกษารายเรื่อง "ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี" โดยมี
วัตถุประสงค์ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะพื้นฐานของผู้สนใจสินค้าหัตถกรรม
2. ศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีที่มีรูปแบบ ขนาด ประโยชน์ใช้สอย
ต่างกัน
3. ศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีที่ใช้ลายต่างกัน
4. ศึกษาความพึงพอใจด้านความเหมาะสม (ขนาดและความสมดุล) บนผลิตภัณฑ์
ชนิดต่าง ๆ

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ กรุณาอย่าเว้นข้อ
ข้อใดข้อหนึ่ง เพราะคำตอบที่ได้จะไม่สมบูรณ์ ทำให้ไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ให้เกิดประโยชน์ได้
และขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวลักขณา ธนาวรรณกิจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ _____ ปี

3. ระดับการศึกษา

( ) ประถมศึกษา	( ) มัธยมศึกษา
( ) อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	( ) ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
( ) สูงกว่าปริญญาตรี	( ) อื่น ๆ โปรดระบุ _____

4. สถานภาพสมรส

( ) โสด	( ) สมรส
( ) หย่าร้าง	( ) แยกกันอยู่
( ) หม้าย	

5. อาชีพ

( ) นักเรียน นักศึกษา	( ) รับจ้างทั่วไป
( ) ประกอบอาชีพส่วนตัว	( ) รับราชการ
( ) รัฐวิสาหกิจ	( ) พนักงานบริษัทเอกชน
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ _____	

6. รายได้ปัจจุบันต่อเดือน

- ( ) 5,000 บาท หรือน้อยกว่า   ( ) 5,001-7,500 บาท
 ( ) 7,501-10,000 บาท   ( ) 10,001-12,500 บาท
 ( ) 12,501-15,000 บาท   ( ) 15,001-17,500 บาท
 ( ) 17,501-20,000 บาท   ( ) 20,001 บาท ขึ้นไป

7. ท่านซื้อสินค้าหัตถกรรมไทย ณ สถานที่ใดเป็นส่วนมาก

- ( ) ห้างสรรพสินค้าทั่วไป   ( ) ร้านจำหน่ายสินค้าไทย
 ( ) สถานที่ท่องเที่ยว   ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ _____

8. ท่านซื้อสินค้าหัตถกรรมไทย ด้วยเหตุผลคือ

- ( ) ชอบสินค้าหัตถกรรมไทย   ( ) ต้องการสนับสนุนสินค้าพื้นเมือง
 ( ) ซื้อตามคนอื่น   ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ _____

9. ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทยที่ท่านซื้อส่วนใหญ่ เพื่อประโยชน์ใด

- ( ) ใช้เอง   ( ) เก็บสะสม
 ( ) เป็นของฝาก   ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ _____

10. สินค้าหัตถกรรมไทยที่ท่านนิยมซื้อมากที่สุด 3 อันดับ คือ

- ( ) เครื่องหนัง   ( ) เครื่องจักสาน
 ( ) ดอกไม้ประดิษฐ์   ( ) เครื่องเงินและดีบุก
 ( ) ผลิตภัณฑ์จากไม้   ( ) เครื่องปั้นดินเผา เซรามิก
 ( ) ผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย   ( ) ผ้าไหม และผลิตภัณฑ์ผ้าไหม
 ( ) ผ้า และผลิตภัณฑ์ผ้าอื่น ๆ   ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ _____

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรี โดยการดู และ สัมผัสผลิตภัณฑ์จากผ้าจกราชบุรีที่ใช้ทดสอบทั้ง 5 ผลิตภัณฑ์ ๆ ละ 3 ลาย รวมทั้งสิ้น 15 ชิ้น คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าจก ราชบุรีแต่ละชิ้น

"ความพึงพอใจในรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์"

ชื่อผลิตภัณฑ์	รายการที่ทำให้ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				หมายเหตุ
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ	
1. กระเป๋าเอกสาร	รูปแบบของผลิตภัณฑ์					
	ขนาดของผลิตภัณฑ์					
	ประโยชน์ใช้สอย					
2. ซอง แอนกประสงค์	รูปแบบของผลิตภัณฑ์					
	ขนาดของผลิตภัณฑ์					
	ประโยชน์ใช้สอย					
3. ปกสมุดบันทึก	รูปแบบของผลิตภัณฑ์					
	ขนาดของผลิตภัณฑ์					
	ประโยชน์ใช้สอย					

ชื่อผลิตภัณฑ์	รายการที่ทำให้ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				หมายเหตุ
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ	
4. ปลอกหมอนอิง	รูปแบบของผลิตภัณฑ์					
	ขนาดของผลิตภัณฑ์					
	ประโยชน์ใช้สอย					
5. ภาพชวนผนัง	รูปแบบของผลิตภัณฑ์					
	ขนาดของผลิตภัณฑ์					
	ประโยชน์ใช้สอย					

"ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้าจกแต่ละลาย"

ชื่อลาย	ชื่อผลิตภัณฑ์	ระดับความพึงพอใจ				หมายเหตุ
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ	
1. ลายกาบซ้อนหูก	กระเป๋ า เอกสาร					
	ซอง เอนกประสงค์					
	ปกสมุดบันทึก					
	ปลอกหมอนอิง					
	ภาพแขวนผนัง					
2. ลายดอกเขี ย	กระเป๋ า เอกสาร					
	ซอง เอนกประสงค์					
	ปกสมุดบันทึก					
	ปลอกหมอนอิง					
	ภาพแขวนผนัง					

ชื่อสาย	ชื่อผลิตภัณฑ์	ระดับความพึงพอใจ				หมายเหตุ
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ	
3.สายหักงอ	กระเป๋าสาร					
	ซองเอกสาร					
	ปกสมุดบันทึก					
	ปกหมอนอิง					
	ภาพชวนนั่ง					

"ความพึงพอใจในความเหมาะสม (ขนาด และความสมดุล) ของลายต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์"

ชื่อผลิตภัณฑ์	รายการที่ให้ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				หมายเหตุ
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ	
1. กระเป๋าเอกสาร	ลายกาบซ้อนหัก					
	ลายดอกเซีย					
	ลายหักนกคู่					
2. ซองเอนกประสงค์	ลายกาบซ้อนหัก					
	ลายดอกเซีย					
	ลายหักนกคู่					
3. ปกสมุดบันทึก	ลายกาบซ้อนหัก					
	ลายดอกเซีย					
	ลายหักนกคู่					

ชื่อผลิตภัณฑ์	รายการที่นำไปประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				หมายเหตุ
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ	
4. ปลอกหมอนอิง	สายกาบซ้อนหัก					
	สายดอกเชียว					
	สายหักนกคู้					
5. ภาพชวนผนัง	สายกาบซ้อนหัก					
	สายดอกเชียว					
	สายหักนกคู้					

ข้อเสนอแนะ หรือเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อปรับปรุงลักษณะของผลิตภัณฑ์นี้จากผ้าจากราชบุรีต่อไป
